

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu: Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı*

Ayşe ALİCAN ŞEN**

Bülent ŞEN***

ÖZ

Kadına yönelik şiddetle mücadelede, mağdurun korunması ve desteklenmesi uzun yıllar ihmal edilen konu başlıkları arasında yer alır. Pek çok politika metni ve raporda öncelikli politika alanı olarak öne çıkmış ve önemi vurgulanmış bir konu olmasına karşın şiddet failine yönelik müdahalelerin görece sınırlı kaldığını tespit etmek mümkündür. Bu çalışma, Türkiye’de şiddet faillerine yönelik hizmetlerin mevcut durumunu, kurumsal işleyişini ve yapısal sınırlılıklarını “fail odaklı” politika ihtiyacı çerçevesinde incelemektedir. Çalışma, TÜBİTAK destekli kapsamlı bir projenin 2015-2017 yılları arasında toplanan nitel verilerinin analizine dayanmaktadır. Ele alınan konunun çok boyutlu ve çok aktörlü yapısını dikkate alacak şekilde Emniyet, Aile Mahkemeleri, ŞÖNİM ve sağlık kurumlarında görev yapan uzmanlarla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerin tematik analizi yoluyla değerlendirildiği ampirik veriler ayrıntılı biçimde tartışılıp yorumlanmıştır. Bulgular, Türkiye’de fail odaklı müdahalelerin önündeki temel sorunların yasal düzenlemeler ile uygulama arasındaki boşluk, yapılandırılmış fail müdahale programlarının yokluğu ve şiddetin çok boyutlu doğası karşısında müdahale kapasitesinin yetersizliği etrafında toplandığını göstermektedir. Diğer yandan 2026-2030 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele V. Ulusal Eylem Planı ile yapılan politika üçgenlemesi, veri toplama döneminde belirlenen sorunların güncelliğini koruduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak çalışma, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelede mağdur odaklı hizmetlerin yanında fail odaklı, standartlaştırılmış, çok disiplinli ve risk-ihtiyaç temelli müdahale modellerinin geliştirilmesinin artık ertelenemez bir politika gerekliliği olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet Faili, Fail Odaklı Programlar, Şiddet Döngüsü, Kurumsal Müdahale Kapasitesi, Uygulama Boşluğu.

Başvuru / Kabul: 08 Nisan 2026 / 09 Mayıs 2026

Atf: Alican Şen, A., Şen, B. (2026). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu: Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı, *İmgelem*, 19, 169-202.

*Bu çalışmada 115K614 Nolu TÜBİTAK Projesinin alan verilerinden yararlanılmıştır. Bu çalışmanın verileri İstanbul Şehir Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’nun “01.09.2024” tarih ve “4/2014” numaralı toplantısında alınan karar izniyle elde edilmiştir. / The data for this study were obtained with the permission granted by the Istanbul City University Scientific Research and Publication Ethics Committee in its meeting dated “01.09.2024” and numbered “4/2014”.

**Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Mersin Tarsus/Türkiye. E-posta: aalicansen@tarsus.edu.tr, ORCID Numarası: 0000-0001-7132-8394, ROR ID: <https://ror.org/0397szj42>

*** Prof. Dr., Tarsus Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Mersin Tarsus/Türkiye. E-posta: bulentsen@tarsus.edu.tr, ORCID Numarası: 0009-0004-4436-7506, ROR ID: <https://ror.org/0397szj42>

The Neglected Dimension of Institutional Response in Combating Violence Against Women: The Need for Perpetrator-Oriented Policies

ABSTRACT

Despite its longstanding recognition as a policy priority, violence against women remains a persistent and complex social problem. While victim protection and support have increasingly been emphasized in policy frameworks, interventions targeting perpetrators have remained relatively limited. This study examines the current state, institutional functioning, and structural limitations of perpetrator-focused interventions in Türkiye, situating the analysis within the broader need for a perpetrator-oriented policy framework. The study is based on the analysis of qualitative data collected between 2015 and 2017 as part of a comprehensive project funded by TÜBİTAK. Empirical data derived from in-depth interviews with professionals working in law enforcement, family courts, social services (ŞÖNİM), and healthcare institutions were analyzed using thematic analysis, enabling a multi-actor and multi-level examination of institutional practices. Findings reveal three key structural challenges: (1) a persistent gap between legal regulations and their implementation, (2) the absence of structured and standardized perpetrator intervention programs, and (3) insufficient institutional capacity to address the multidimensional nature of violence. Policy triangulation with the 2026-2030 National Action Plan on Combating Violence Against Women further demonstrates that these challenges remain current and structurally embedded. The study concludes that sustainable prevention of violence requires a paradigm shift toward integrated, standardized, and risk-need-responsivity-based perpetrator intervention models. Strengthening perpetrator-focused policies is not an alternative but a necessary complement to victim-centered approaches.

Keywords: Perpetrator of Violence, Perpetrator-Focused Programs, Cycle of Violence, Institutional Intervention Capacity, Implementation Gap.

Received / Accepted: 08 April 2026 / 09 May 2026

Citation: Alican Şen, A., Şen, B. (2026). The Neglected Dimension of Institutional Response in Combating Violence Against Women: The Need for Perpetrator-Oriented Policies, *Imgelem*, 19, 169-202.

GİRİŞ

Yakın partner şiddeti kültürleri ve sınırları aşan, küresel düzeyde yaygınlık gösteren ve kadınların önemli bir bölümünü etkilemeye devam eden dirençli bir sorun alanıdır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2025 yılında yayımladığı *Kadına Yönelik Şiddet Yaygınlık Tahminleri Raporu*'na göre, 15-49 yaş arasındaki kadınların %25,8'i yaşamlarının herhangi bir döneminde, %13,7'si ise son 12 ayda eşi veya birlikte olduğu kişi tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Bu şiddet fiziksel ve duygusal yaralanmaların ötesinde aileleri parçalayarak toplumsal dokuyu zedelemekte ve eşitsizlik ile travma döngülerinin ortaya çıkmasına yol açmaktadır (WHO, 2025). Nitekim Birleşmiş Milletler'in 2030 *Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri* kapsamında Hedef 5.2, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddet ve sömürünün ortadan kaldırılmasını evrensel bir öncelik olarak vurgulamaktadır (UN, 2015).

Bu çalışmada, kadına yönelik şiddetle mücadelede ortaya çıkan paradigma değişimini ele alınması, bunun yanında fail odaklı politikaların gerekliliğinin güncel teorik ve ampirik literatür ışığında tartışılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, şiddet faili müdahale programlarının kuramsal temelleri ve uygulama örnekleri incelenmekte; mevcut yaklaşımların sınırlılıkları değerlendirilmekte, daha etkili, bütüncül ve sürdürülebilir politika çerçevelerine yönelik öneriler geliştirilmektedir. Bu yönüyle hem akademik literatüre katkı sunmayı hem de politika yapıcılar ve uygulayıcılar için kanıta dayalı bir çerçeve ortaya koymayı

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

hedeflemektedir. Yine bu çalışma, kadına yönelik şiddetle mücadelede uzun süredir hâkim olan mağdur odaklı yaklaşımların vazgeçilmez olmakla birlikte tek başına yeterli olmadığını; şiddetin sürdürülebilir biçimde önlenmesi için fail odaklı politikaların sistematik ve bütüncül bir çerçevede geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Yakın partner şiddetinin yaygınlığı ve çok boyutlu etkileri, yalnızca koruyucu ve destekleyici hizmetlerin değil, aynı zamanda şiddeti üreten ve yeniden üreten davranış kalıplarına doğrudan müdahale eden politika araçlarının gerekliliğini açıkça göstermektedir. Mevcut literatür şiddet faili müdahale programlarının genel olarak sınırlı ancak istatistiksel olarak anlamlı etkiler ürettiğini ortaya koymakta; bu sınırlılığın büyük ölçüde programların doğasından ziyade tasarım, uygulama ve hedef kitleye uyarılma süreçlerindeki eksikliklerden kaynaklandığını düşündürmektedir. Özellikle standartlaştırılmış ve tek tip müdahale modellerinin, failerin heterojen özelliklerini ve farklı risk profillerini yeterince dikkate almaması, etkililiği azaltan temel faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda risk-ihtiyaç-yanıt verme (RNR) modeline dayalı, bireyselleştirilmiş ve çok bileşenli müdahale yaklaşımlarının daha güçlü sonuçlar üretme potansiyeline sahip olduğu görülmektedir (Travers vd., 2021).

Türkiye’de 6284 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklerle fail odaklı hizmetlerin hukuki zemini tanımlanmış olmakla birlikte, bu alanın ne ölçüde kurumsallaştığı ve etkili bir müdahale modeline dönüştüğü tartışmalıdır. Bu çalışma, tam da bu boşluktan hareketle, Türkiye’de şiddet faillerine yönelik müdahalelerin kurumsal düzeyde nasıl algılandığını, hangi yapısal sorunlarla karşılaştığını ve neden daha güçlü fail odaklı politikalara ihtiyaç duyulduğunu incelemektedir. Çalışmada, son olarak, farklı kurumsal aktörlerin deneyimlerinden hareketle Türkiye’de fail odaklı hizmetlerin mevcut sınırlılıklarını ortaya koymak ve daha bütüncül bir müdahale çerçevesi için kanıta dayalı bir tartışma sunmak amaçlanmaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Paradigma Değişimi: Fail Odaklı Politikaların Gerekliliği

Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireysel davranışlarla açıklanabilecek bir olgu olmayıp, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, ataerkil yapı ve egemen erkeklik biçimleriyle yakından ilişkili çok katmanlı bir toplumsal sorundur. Bu nedenle şiddetin ortaya çıkışını ve sürekliliğini anlamak, yalnızca mağdur deneyimlerine odaklanan yaklaşımların ötesine geçerek, şiddeti üreten toplumsal ve kültürel yapıları analiz etmeyi gerektirmektedir. Ataerkillik, erkeklerin kadınlar üzerindeki yapısal üstünlüğünü yeniden üreten bir sistem olarak, şiddeti bir kontrol ve güç mekanizması haline getirebilmekte; egemen erkeklik biçimleri ise bu şiddeti meşrulaştıran

normatif çerçeveler sunabilmektedir. Bu bağlamda şiddet, yalnızca bir sonuç değil, aynı zamanda belirli toplumsal cinsiyet rejimleri içinde şekillenen ve yeniden üretilen bir pratik olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetin anlaşılması, kaçınılmaz olarak bu şiddeti üreten ve sürdüren fail davranışlarının, içinde yer aldıkları toplumsal ve kurumsal bağlamlarla birlikte ele alınmasını gerektirmektedir.

Bu çerçevede yakın partner şiddeti, mevcut veya eski eşler ve partnerler tarafından gerçekleştirilen ve fiziksel, cinsel veya psikolojik zarara yol açan davranışları kapsamaktadır (Butters vd., 2021; Sousa vd., 2024). Şiddetin bu biçimi, yalnızca mağdurlar üzerinde değil, aynı zamanda aile sistemi ve toplum genelinde hem kısa hem de uzun vadeli ciddi psikolojik, fiziksel ve sosyal sonuçlar doğurmaktadır (Stubbs ve Szoek, 2022). Her ne kadar kadınların da erkeklere yönelik şiddet uyguladığına ilişkin bulgular mevcut olsa da (Bates, 2020; Mackay vd., 2018; Machado vd., 2024), küresel ölçekte aile içi şiddetin büyük ölçüde erkekler tarafından kadınlara yöneltildiği görülmektedir (Dünya Sağlık Örgütü, 2024). Nitekim küresel veriler, her üç kadından yaklaşık birinin yaşamı boyunca en az bir kez yakın partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldığını ortaya koymaktadır (Dünya Sağlık Örgütü, 2021). Bu yaygınlık, şiddetin yalnızca mağduriyet boyutuyla değil, aynı zamanda faillerin davranış kalıpları, risk faktörleri ve müdahale gereksinimleri üzerinden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları uzun yıllar boyunca ağırlıklı olarak mağdurun korunmasına odaklanmış; sığınma, güvenlik ve psikososyal destek hizmetleri de öncelikli müdahale alanları olarak öne çıkmıştır. Bu yaklaşım hayati öneme sahip olmakla birlikte, şiddetin yeniden üretimini engellemede tek başına yeterli olmamıştır. Nitekim kadınların şiddet uygulayan partnerlerine geri dönmesi ve bazı faillerin birden fazla partnere yönelik şiddet davranışını sürdürmesi, yalnızca sonuçlara odaklanan müdahalelerin yetersizliğini ortaya koymaktadır (Davis ve Taylor, 2000; Feder ve Wilson, 2005). Bu bağlamda, literatürde giderek güçlenen bir yaklaşım, şiddetin sürdürülebilir biçimde önlenmesi için ‘fail odaklı’ müdahalelerin politika düzeyinde merkeze alınması gerektiğini vurgulamaktadır (Gondolf, 2012; Yakeley, 2021). Şiddet faillerine yönelik müdahale programları bu dönüşüm sürecinde farklı kuramsal yaklaşımlar doğrultusunda önemli bir evrim geçirmiştir (Babcock vd., 2004). İlk dönem programlar, 1970’lerin sonlarında kadın hareketi ve sığınma evi deneyimlerinden beslenen sosyal değişim odaklı girişimler olarak ortaya çıkmış; yalnızca bireysel davranış değişimini değil, aynı zamanda erkek şiddetini meşrulaştıran toplumsal ve kültürel yapıları dönüştürmeyi hedeflemiştir. Ancak bu programların katılımının

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

büyük ölçüde erkeklerin partner ilişkisini sürdürme isteğine bağlı kalması önemli bir sınırlılık oluşturmuştur (Goldolf, 2012). Kuramsal olarak bu erken dönem müdahaleler, şiddeti ataerkil yapı ve erkek sosyalleşmesinin bir sonucu olarak ele alan Duluth modeline dayanmaktadır. Bu modelde şiddet, failin partneri üzerinde güç ve kontrol kurma aracı olarak kavramsallaştırılmış; müdahaleler ise erkeklerin toplumsal cinsiyet temelli tutumlarını dönüştürmeye yönelik psiko-eğitimsel bir çerçevede geliştirilmiştir (Butters vd., 2021; Pinto ve Silva vd., 2023; Dutton ve Corvo, 2007). Bununla birlikte, zaman içinde bu yaklaşımın sınırlılıkları tartışılmaya başlanmış ve şiddet davranışını bireysel bilişsel süreçler üzerinden ele alan bilişsel-davranışçı terapi (BDT) temelli programlar ön plana çıkmıştır. Bu programlar, bilişsel çarpıtmaların dönüştürülmesi, duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesi ve işlevsel iletişim stratejilerinin kazandırılması gibi hedeflere odaklanmaktadır (Cunha vd., 2023; Cunha ve Gonçalves, 2014). Daha yakın dönemde ise literatürde, bu iki yaklaşımın sınırlılıklarını aşmayı hedefleyen entegre ve çok bileşenli müdahale modelleri öne çıkmaktadır. Kabul ve bağlılık terapisi gibi farkındalık temelli yaklaşımlar, travma odaklı müdahaleler ve motivasyonel görüşme teknikleri, şiddetin çok katmanlı doğasını daha kapsamlı biçimde ele alma potansiyeli sunmaktadır (Cunha vd., 2024; Zarling vd., 2019). Bununla birlikte, farklı kuramsal temellere dayanan bu programların yeniden şiddet uygulamayı önlemedeki etkilerinin genel olarak sınırlı kaldığı, küçük ancak anlamlı düzeyde etkiler ürettiği meta-analiz çalışmalarında ortaya konmuştur. Feder ve arkadaşları (2008) mahkeme tarafından zorunlu kılınan suçlu programlarının etkinliğine ilişkin bir meta-analitik incelemelerinde, tedaviye tabi tutulan katılımcılar arasında yeniden suç işleme oranında %13'lük bir azalma olduğunu tespit etmişlerdir. Ancak, araştırmacılar tarafından mağdurların bildirdiği sonuçlar incelediğinde bu iyileşmelerin ortadan kalktığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Babcock ve arkadaşlarının (2004) çalışmasında fail programlarının genel olarak çok az bir tedavi etkisi olduğunu, analizlerde sıkı metodolojik kriterler uygulanması durumunda bu etkinin daha da azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Feder ve Wilson, 2005; Arias vd., 2013; Akoensi vd., 2013). Daha güncel araştırmalar ise bu sınırlılığın programların doğasından ziyade tasarım ve uygulama süreçlerindeki eksikliklerden kaynaklandığını, standartlaştırılmış müdahalelerin failerin heterojen yapısını yeterince dikkate almadığını ortaya koymaktadır (Voith vd., 2020; Cunha vd., 2023). Ancak tersi sonuçlar ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur. Birleşik Krallık'ta polis, sosyal hizmetler ve kadın destek kuruluşları tarafından yönlendirilen faileri kapsayan (yaklaşık 42 hafta süren) topluluk temelli müdahale programı incelenmiş, bilişsel-davranışçı ve Duluth temelli yaklaşımların birlikte kullanıldığı bu programların özellikle programı tamamlayan katılımcılar arasında şiddet davranışı ve istismar riskini

azaltmada etkili olduğu ortaya konulmuştur (Lilley-Walker vd., 2018). Söz konusu araştırma bulgularındaki farklılıklar, ev içi şiddetin yalnızca bireysel davranışlarla açıklanamayacağını, kültürel normlar, toplumsal cinsiyet rejimleri ve politik güç ilişkileri tarafından derinlemesine şekillenen bir olgu olduğunu ortaya koyması açısından dikkat çekicidir. Bu durum, Kuzey Amerika bağlamında geliştirilen müdahale yaklaşımlarının Avrupa’da aynı düzeyde etki üretmemesini açıklayan önemli bir çerçeve sunmaktadır. Nitekim fail davranışını besleyen toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, kurumsal yapılanmalar ve politika öncelikleri, her bağlamda farklı biçimlerde yeniden üretilmekte; bu da müdahale programlarının etkililiğini doğrudan etkilemektedir. Ebeveyn failer için geliştirilen programlar ve madde bağımlılığı ile entegre müdahaleler, şiddetin yalnızca bireysel bir davranış değil, çok boyutlu bir sosyal sorun olduğunu göstermektedir. Mevcut müdahalelerin en önemli sınırlılıklarından biri, failer arasındaki heterojen yapının yeterince dikkate alınmamasıdır. Tek tip programların tüm failer için etkili olmadığı, psikolojik müdahalelerin temel ilkeleriyle de uyumlu bir şekilde ortaya konmuştur (Easton ve Crane, 2016; Çakır, 2020).

Bu bağlamda, “risk-ihtiyaç-yanıt verme modeli” (RNR), müdahalelerin failin risk düzeyi, ihtiyaçları ve müdahaleye yanıt verme kapasitesi doğrultusunda yapılandırılmasını önermekte ve daha olumlu sonuçlar sunmaktadır (Travers vd., 2021). Ayrıca etkili bir müdahalenin, yalnızca davranış değişikliğine değil; madde kullanımı, ruh sağlığı sorunları, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve çocuklukta şiddete maruz kalma gibi temel risk faktörlerine de odaklanması gerekmektedir (Abramsky vd., 2011; Ramsoomar vd., 2021; Ramsoomar vd., 2023). Kaldı ki şiddet yalnızca bireysel psikolojik süreçlerle açıklanamayacağı; toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, kültürel normlar ve yapısal güç ilişkileriyle iç içe geçmiş bir olgu olduğu dikkate alındığında, müdahalelerin çok düzeyli bir perspektifle ele alınması gerekmektedir (Jewkes vd., 2015; Heise ve Kotsadam, 2015). Bu durum, şiddetle mücadelenin yalnızca mikro düzeyde bir sosyal hizmet uygulaması değil, aynı zamanda makro düzeyde bir kamu politikası ve yönetim meselesi olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede, şiddet faillerine odaklanan politikalar üç temel açıdan kritik önem taşımaktadır. İlk olarak, bu programlar şiddetin tekrarını önlemeye yönelik doğrudan müdahale araçlarıdır. İkinci olarak, kuşaklar arası şiddet aktarımını azaltarak uzun vadeli toplumsal fayda sağlar. Üçüncü olarak ise, şiddeti bireysel bir sorun olmaktan çıkararak toplumsal ve yapısal bağlamda ele alan bütüncül politika yaklaşımlarının geliştirilmesine katkıda bulunur. Nitekim konuya ilişkin çalışmalar, yalnızca mağdur odaklı hizmetlerin şiddeti azaltmada yeterli olmadığını ve fail müdahalesinin bu sürecin vazgeçilmez bir bileşeni olduğunu açıkça ortaya

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

koymaktadır (Feder ve Wilson, 2005; Arias vd., 2013). Sonuç olarak, kadına yönelik şiddetle mücadelede etkili ve sürdürülebilir politikalar geliştirebilmek için fail odaklı müdahalelerin kurumsallaştırılması gerekmektedir. Bu müdahalelerin, risk değerlendirmesine dayalı, bireyselleştirilmiş ve çok bileşenli yapılar içinde, kurumlar arası koordinasyonla yürütülmesi kritik öneme sahiptir. Böyle bir paradigma değişimi yalnızca bireysel davranış değişikliğini değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümü de mümkün kılacak stratejik bir yaklaşım sunmaktadır.

Şiddet Faillerine Yönelik Müdahale Programları: Uluslararası Uygulama Örnekleri

Kadına yönelik şiddetle mücadelede uzun yıllar boyunca ağırlıklı olarak mağdurun korunmasına odaklanan politikalar geliştirilmiş olsa da şiddet faillerine yönelik müdahale programlarının görece geç bir dönemde gündeme geldiği görülmektedir (HÜNEE, 2015; WAVE, 2016). 1980'lerin sonlarından itibaren özellikle Birleşik Krallık'ta başlayan ve 1990'lardan sonra Avrupa genelinde yaygınlaşan programlar, Avrupa Birliği'nin DAPHNE Girişimi kapsamında desteklenen projelerle kurumsallaşmıştır (WAVE, 2000). İngiltere'de Aile İçi Şiddet Müdahale Projesi (Domestic Violence Intervention Project), Almanya'da Mannege ve İrlanda'da Cork Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi (Cork Domestic Violence Project) gibi uygulamalar, fail odaklı müdahalelerin erken örnekleri arasında yer almaktadır (WAVE, 2000). Bunun yanı sıra, Kanada ve Birleşik Krallık merkezli Beyaz Kurdelâ Kampanyası (White Ribbon Campaign) gibi girişimler erkeklerin şiddetle mücadelede aktif rol almasını teşvik ederek toplumsal cinsiyet normlarını dönüştürmeye yönelik önleyici bir yaklaşım sunmaktadır (Green, 2008; White Ribbon Campaign, 2014). Uluslararası uygulama örnekleri, şiddet faillerine yönelik müdahalelerin farklı bağlamlarda nasıl yapılandırıldığını ve etkili hale getirilebileceğini göstermektedir. Uygulamada, birçok ülkede şiddet faillerinin müdahale programlarına katılımı mahkeme kararıyla zorunlu tutulmaktadır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan programlar, belirli standartlar çerçevesinde yürütülmekte ve faillerin hesap verebilirliğini artırmayı hedefleyen uzun süreli müdahale süreçlerini içermektedir (Bennett ve Vincent, 2001; Messing vd., 2015; Babcock, 2016). Ayrıca ABD'de, özellikle Washington Eyaleti gibi bölgelerde uygulanan aile içi şiddet tedavi programları, faillerin hesap verebilirliğini artırmayı hedefleyen zorunlu katılım esasına dayalı uzun süreli programlar olarak tasarlanmıştır (Gondolf, 2002).

Avrupa'da ise aile içi şiddet faillerine yönelik programlar, ülkeler arası farklılıklar gösterse de genellikle çok bileşenli ve bireyselleştirilmiş müdahaleler üzerine kuruludur.

Bilişsel-davranışçı terapi, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi ve motivasyonel görüşme teknikleri gibi yöntemler, faillerin davranış değişimini desteklemekte ve yeniden şiddet uygulama riskini azaltmaktadır (Akoensi vd., 2013; Arias vd., 2013). Almanya'da şiddet faillerine yönelik programlara katılım, ceza ve aile hukuku kapsamında mahkemeler tarafından çeşitli koşul ve direktiflerle teşvik edilmekte; yaptırım gücü sınırlı olsa da yargı, savcılık ve polis iş birliği bu yönlendirmeyi etkili bir mekanizma hâline getirmektedir. Bu süreç hem mahkeme yönlendirmesi hem de gönüllü başvurular yoluyla yürütülmekte olup, faillerin danışmanlık programlarına katılımı şiddet döngüsünü kırma, şiddetsiz yaşam becerileri geliştirme ve aile içi şiddeti kalıcı olarak sonlandırma hedefleri doğrultusunda yapılandırılmaktadır. Almanya'da faillerle çalışma alanı 1980'lerin sonlarında ortaya çıkmış, 2000'li yıllarda yapılan bilimsel değerlendirmelerle birlikte standartlaştırma ve profesyonelleşme sürecine girmiştir. Bu gelişim, 2007 yılında Federal Aile İçi Şiddette Faillerle Çalışma Derneği'nin (Bundesarbeitsgemeinschaft Täterarbeit Häusliche Gewalt e.V.) kurulmasıyla kurumsal bir çerçeveye kavuşmuştur. Günümüzde 84 üye kuruluş ve 116 danışmanlık merkeziyle faaliyet gösteren bu yapı feminist temelli bir yaklaşım benimseyerek adalet sistemi, polis, kadın destek hizmetleri ve çocuk koruma kurumlarıyla iş birliği içinde çalışmakta; mağdur güvenliğini merkeze alan, standartlaştırılmış ve çok aktörlü bir müdahale modeli sunmaktadır (Bundesarbeitsgemeinschaft Täterarbeit Häusliche Gewalt e.V., 2026). Bu yönüyle Almanya örneği, fail odaklı müdahalelerin kurumsallaşması, standartların geliştirilmesi ve kurumlar arası koordinasyonun sağlanması açısından dikkat çekici bir model oluşturmaktadır. İspanya'da failere yönelik programlar öneren yasal hükümler mevcut olmakla birlikte uygulamaya ilişkin detaylı bilgiler mevcut değildir. İlk kez ve iki yılın altında ceza alanlar bu süreyi hapse geçirmek yerine fail programlarına katılmayı tercih edebilmektedir. Hapistekiler için de fail programlarına katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır (WAVE, 2016).

Avusturya'da şiddet faillerine yönelik müdahaleler, yasal düzenlemelere dayalı olarak yapılandırılmıştır ve Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında mahkeme veya savcılık tarafından zorunlu olarak yönlendirilebilmektedir. Bu programlar, Adalet Bakanlığı tarafından finanse edilmekte ve özellikle şartlı tahliye hizmeti olan *Neustart* aracılığıyla önerilmektedir. Bununla birlikte, müdahalelerin psikiyatrik tedavi, psikolojik danışmanlık ya da psikoterapi niteliği taşıması nedeniyle failin rızası temel bir önkoşul olarak kabul edilmekte; zorunlu müdahale ise anayasal sınırlar çerçevesinde sınırlı biçimde uygulanabilmektedir. Bu bağlamda, mahkeme kararlarının etkinliği ile yargı aktörleri ve sosyal hizmet uzmanları arasındaki koordinasyonun

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

önemi vurgulanmakta; ancak ülke genelinde standartlaştırılmış ve mağdur odaklı fail programlarının yaygınlaştırılmasına yönelik kurumsal ve finansal kapasitenin hâlen geliştirilme aşamasında olduğu görülmektedir (GREVIO, 2017). Buna karşılık, Avustralya’da şiddet faillerine yönelik müdahaleler, risk temelli ve çok bileşenli bir çerçevede hem gözetim hem de toplum temelli ortamlarda uygulanmaktadır. Yakın partner şiddeti failleri için geliştirilen Ev İçi ve Aile İçi Şiddet Müdahale Programı (DFVIP) ile Aborjin Erkekler İçin Aile Şiddeti Programı (FVP), özellikle yüksek risk grubuna yönelik yaklaşık 20 haftalık yapılandırılmış müdahaleler sunmakta ve kültürel uyarlamalarıyla öne çıkmaktadır. Bu programlar, faillerin hesap verebilirliğini artırmanın yanı sıra, kadın güvenliği hizmetleriyle entegre edilerek mağdur güvenliğini müdahalenin merkezine yerleştirmektedir. Ayrıca, genel şiddet suçlarına yönelik Şiddet Önleme Programı (VPP) ve Şiddetsiz Yaşam Programı gibi farklı yoğunluk düzeylerinde yapılandırılmış müdahaleler; madde kullanımı, dürtü kontrolü, bilişsel çarpıtmalar ve sosyal işlevsellik gibi çok boyutlu risk faktörlerini hedeflemektedir. Tüm programların bireysel risk değerlendirmesine dayalı olarak planlanması ve vaka yönetimi süreçleriyle izlenmesi, Avustralya modelinin bütüncül ve sistematik yapısını ortaya koymaktadır (Department for Correctional Services, 2025). İngiltere’de uygulanan Aile İçi Şiddet Faillerine Yönelik Müdahale Programları (Domestic Abuse Perpetrator Programmes), bilişsel-davranışçı terapi ve feminist teoriye dayalı olarak grup terapileri ve bireysel danışmanlıkları bir araya getiren müdahale modelleri sunmaktadır. Bu kapsamda Daha Sağlıklı İlişkiler Kurma Programı (Building Better Relationships) ve Bütünleşik Aile İçi Şiddet Programı (Integrated Domestic Abuse Programme) gibi programlar, faillerin güç ve kontrol dinamiklerini sorgulamalarını, şiddet davranışlarını değiştirmelerini ve sağlıklı ilişki becerileri geliştirmelerini hedeflemektedir (Bates vd., 2017). Özellikle 24 haftalık yapılandırılmış grup çalışmaları içeren BBR programı, davranış değişimini destekleyen uzun süreli müdahale modeliyle öne çıkmaktadır. Bu uygulamalar, 2023 yılında güncellenen Aile İçi Şiddet Faillerine Yönelik Müdahale Standartları (Standards for Domestic Abuse Perpetrator Interventions) politika belgesiyle (UK Government, 2023) de uyumlu olup, fail müdahale programlarının etkililiğinin ancak mağdur güvenliğini merkeze alan, risk temelli ve çok kurumlu bir yaklaşım çerçevesinde sağlanabileceğini ortaya koymaktadır. Söz konusu standartlar, müdahalelerin yalnızca davranış değişikliğine odaklanmakla sınırlı kalmaması, faillerin hesap verebilirliğini güçlendirmesi, bireysel risk ve ihtiyaçlara göre uyarlanması ve mağdur destek hizmetleriyle koordineli yürütülmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Uluslararası örnekler birlikte değerlendirildiğinde, şiddet faillerine yönelik müdahalelerin etkililiğinin tek boyutlu yaklaşımlarla sağlanamayacağı açıkça görülmektedir. Almanya’da hukuki yönlendirme mekanizmaları ve kurumsal standartlaşma, İngiltere’de yapılandırılmış ve denetlenen program modelleri, Avustralya’da ise risk temelli ve bireyselleştirilmiş müdahale sistemleri, farklı bağlamlarda geliştirilmiş olsa da ortak bir ilkeye işaret etmektedir: Etkili müdahale, yalnızca bireysel risk düzeylerini değil, aynı zamanda “kriminojenik” ihtiyaçları, psikososyal dinamikleri ve toplumsal cinsiyet normlarını birlikte ele alan çok düzeyli ve bütüncül bir müdahale çerçevesiyle mümkün olmaktadır. Nitekim araştırmalar, bu tür kapsamlı ve bireyselleştirilmiş programların yeniden şiddet uygulama riskini azaltmada ve uzun vadeli davranış değişikliğini desteklemede daha başarılı olduğunu ortaya koymaktadır (Feder ve Wilson, 2005; Yakeley, 2021). Bu bağlamda, fail odaklı müdahalelerin başarısı; hukuki yönlendirme mekanizmaları, standartlaştırılmış program yapıları, bireyselleştirilmiş müdahale planları ve mağdur güvenliğini merkeze alan kurumlar arası koordinasyonun eş zamanlı ve entegre biçimde işletilmesine bağlıdır. Dolayısıyla, şiddetle mücadelede sürdürülebilir ve etkili sonuçlar elde edebilmek için çok düzeyli ve bütüncül politika çerçevelerinin geliştirilmesi kritik bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de Şiddet Failine Yönelik Müdahalelerin Yasal ve Kurumsal Çerçevesi

Türkiye’de şiddet faillerine yönelik müdahale programlarının yasal temeli, 6284 sayılı Kanun ve ilgili uygulama yönetmelikleri çerçevesinde çok boyutlu bir yapı içerisinde tanımlanmıştır. Bu düzenlemeler kapsamında hâkim tarafından, şiddet uygulayanın alkol ve uyuşturucu/uyarıcı madde kullanmaması, bu maddelerin etkisi altında korunan kişilere yaklaşmaması ve bağımlılık durumunda hastaneye yatış dâhil olmak üzere muayene ve tedavi sürecine dâhil edilmesi yönünde karar verilebilmektedir. Ayrıca, şiddet eğilimine yol açan davranışların önlenmesi amacıyla faillerin sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi almaları ve bu sürecin ilgili kamu sağlık birimleri aracılığıyla yürütülmesi zorunlu kılınmıştır. Bu çerçevede il düzeyinde il halk sağlığı müdürlükleri ve ilçe düzeyinde toplum sağlığı merkezleri aracılığıyla yürütülen sevk ve izleme süreçleri, tedavinin sürekliliğinin denetlenmesini ve sonuçların Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi’ne (ŞÖNİM) bildirilmesini içermektedir. Tedavinin reddedilmesi veya kesintiye uğraması durumunda ise adli mercilere bildirim yapılması öngörülerek hukuki denetim mekanizması devreye sokulmaktadır.

Bunun yanı sıra, önleyici tedbir kararları kapsamında şiddet uygulayanlara yönelik eğitim, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetleri ŞÖNİM koordinasyonunda yürütülmekte; öfke kontrolü, stresle başa çıkma, davranış değişikliği ve farkındalık geliştirme odaklı

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu: Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

programlara yönlendirme, bağımlılık ve ruh sağlığı sorunlarına ilişkin tedavi süreçlerinin takibi ve meslek edindirme hizmetlerine erişim bu kapsamda düzenlenmektedir (6284 Sayılı Kanun, 2012; 6284 Sayılı Kanun Yönetmeliği, 2013; ŞÖNİM Yönetmeliği, 2016). Türkiye’de şiddet faili konusu, yasal düzeyde ilk kez 6284 sayılı Kanun ile sistematik biçimde ele alınmış; bu düzenlemeler kadına yönelik şiddetle mücadelede yalnızca mağdurun korunmasına odaklanan yaklaşımdan failin rehabilitasyonunu da içeren daha bütüncül bir politika anlayışına geçişi temsil etmiştir. Bu çerçevede fail odaklı rehabilitasyon ve tedavi hizmetlerinin yasal zemine oturtulması şiddetin kaynağına yönelik müdahaleyi mümkün kılan kritik bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Söz konusu hizmetlerin yalnızca zorunlu tedbirler kapsamında değil, failin gönüllü başvurusu üzerine de sunulabilmesi, sistemin önleyici ve rehabilite edici niteliğini güçlendirmektedir. Ayrıca, rehabilitasyon ve tedavi hizmetlerine ilişkin maliyetlerin kamu kaynakları tarafından karşılanması, bu hizmetlerin erişilebilirliğini artıran önemli bir düzenleme olarak öne çıkmaktadır (Alican Şen, 2018a; Alican Şen, 2018b).

Bununla birlikte, Avrupa ülkelerinde görülen standartlaştırılmış, yapılandırılmış ve yalnızca şiddet faillerine özgü geliştirilmiş müdahale programlarının Türkiye’de henüz kurumsal bir model olarak oluşturulmadığı görülmektedir. Mevcut uygulamada fail odaklı müdahale süreçleri büyük ölçüde ŞÖNİM’ler ve denetimli serbestlik birimleri aracılığıyla yürütülmekte; ancak bu yapılar çoğu zaman özgül, uzun süreli ve teorik bir modele dayanan programlar yerine daha genel içerikli eğitim ve yönlendirme faaliyetleriyle sınırlı kalmaktadır. Özellikle denetimli serbestlik sistemi kapsamında sunulan eğitimlerin, yalnızca şiddet faillerine özgü olmayıp farklı suç türlerinden hükümlü bireyleri de kapsayan öfke kontrolü, etkili iletişim, aile içi iletişim ve kadına yönelik şiddet farkındalık seminerleri şeklinde standartlaştırılmış içeriklerden oluştuğu görülmektedir. Bu durum, şiddet davranışının karmaşık ve çok boyutlu doğası dikkate alındığında, müdahalelerin bireyselleştirilmiş risk ve ihtiyaç analizine dayalı olmaktan uzak kalmasına ve programların dönüştürücü etkisinin sınırlı olmasına yol açabilmektedir.

Türkiye’de güncel duruma göz önünde bulundurulduğunda kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında hazırlanan 2026-2030 Ulusal Eylem Planı, şiddet faillerine yönelik hizmet ve müdahale programlarını çok boyutlu bir çerçevede ele alarak bu alanda önemli bir politika yönelimine işaret etmektedir. Eylem planında, 6284 sayılı Kanun kapsamında failerin muayene ve tedavi süreçlerinin etkinliğinin artırılması (Faaliyet 2.1.7) ve psikososyal müdahalelerin güçlendirilmesi (Faaliyet 2.1.8) amacıyla mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi

ve uygulamada karşılaşılan güçlüklerin analiz edilmesi öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, şiddet uygulayan bireylerin sağlık tedbirleri kapsamında izlenmesi, bağımlılık ve ruh sağlığı sorunlarına yönelik tedavi süreçlerinin güçlendirilmesi ve kurumlar arası ortak izleme mekanizmalarının oluşturulması hedeflenmektedir (Strateji 5.1). Eylem planı ayrıca, faillerin davranışsal dönüşümünü desteklemek amacıyla standartları belirlenmiş psikososyal müdahale modellerinin geliştirilmesi, dijital destek araçlarının oluşturulması, sanat ve psiko-eğitsel atölye çalışmalarının uygulanması ve denetimli serbestlik kapsamında yürütülen programların yeniden yapılandırılması gibi kapsamlı müdahale araçlarını içermektedir (Strateji 5.2). Bu süreç, yalnızca müdahale aşamasıyla sınırlı kalmayıp, program sonrası izleme, toplumsal katılımın desteklenmesi, mesleki yönlendirme ve sosyal uyum süreçlerini de kapsayan sürdürülebilir bir yaklaşım çerçevesinde ele alınmaktadır (Strateji 5.3). Ayrıca kolluk ve sağlık personeline yönelik eğitim faaliyetleriyle (Strateji 3.3) uygulayıcı kapasitenin artırılması hedeflenmektedir. Bu yönüyle 2026-2030 Ulusal Eylem Planı, şiddet faillerine yönelik müdahaleleri yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda kurumsal koordinasyon, standartlaşma ve izleme mekanizmalarıyla destekleyen bütüncül bir politika çerçevesi sunmaktadır (KSGM, 2025).

Bütün bu düzenleme ve eylem planları, Türkiye’de fail odaklı müdahaleler için önemli bir yasal ve kurumsal altyapının mevcut olduğunu, ancak bu yapının etkililiğinin artırılabilmesi için daha iyi yapılandırılmış, standartları belirlenmiş ve bireyselleştirilmiş program modelleriyle desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, risk ve ihtiyaç temelli müdahale yaklaşımlarının geliştirilmesi, izleme ve değerlendirme mekanizmalarının güçlendirilmesi ve kurumlar arası koordinasyonun artırılması, fail odaklı programların dönüştürücü etkisini güçlendirebilecek temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu tür bir gelişim hattı, yalnızca mevcut mağduriyetlerin azaltılmasına değil, aynı zamanda yeniden şiddet riskinin önlenmesine katkı sunarak kadına yönelik şiddetle mücadelede daha sürdürülebilir ve bütüncül bir politika çerçevesinin oluşmasına imkân sağlayacaktır. Ayrıca Eylem Planının çerçevesi, çalışmanın veri toplama döneminde (2015-2017) ortaya konulan hizmet sunumu sorunlarının yalnızca döneme özgü olmadığını, aksine güncel politika belgelerinde de kurumsal düzeyde tanımlanmaya devam ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla, mevcut çalışma bulgularının ulusal eylem planlarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi, hizmet sunumuna ilişkin yapısal sorunların sürekliliğini ortaya koyan bir politika üçgenlemesi sağlamaktadır. Bu durum, veri setinin zamansal sınırlılığına rağmen analitik geçerliliğini

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

güçlendirmekte ve elde edilen bulguların güncel politika öncelikleriyle örtüştüğünü ortaya koymaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Tasarımı

Bu çalışma, kadına yönelik şiddetle mücadelede fail odaklı müdahalelere ilişkin kurumsal bakış açılarını analiz etmeyi amaçlayan nitel araştırma tasarımına dayanmaktadır. Araştırma, şiddet faillerine yönelik hizmetlerin mevcut durumu, kurumsal işleyişi, uygulamada karşılaşılan güçlükler ve müdahale süreçlerine ilişkin algıları, uygulayıcı uzmanların deneyimleri üzerinden incelemektedir. Çalışmada kullanılan veri seti, TÜBİTAK tarafından desteklenen “*Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede ŞÖNİM Modeli ve Paydaşlar Arası İşbirliği Süreçleri*” (Proje No: 115K614) kapsamında 2015–2017 yılları arasında yürütülen saha araştırması çerçevesinde toplanmıştır. Söz konusu araştırmanın tasarımında, yalnızca mağdur odaklı hizmetler değil, aynı zamanda şiddet faillerine yönelik müdahaleler ve bu müdahalelerin kurumsal boyutları da araştırma kapsamına dâhil edilmiş; görüşme formunda fail odaklı hizmetlerin sunumu, kurumsal kapasite, uygulamada karşılaşılan sınırlılıklar ve hizmet sunumunda yaşanan aksaklıklara ilişkin sorulara yer verilmiştir.

Bu çalışma, mevcut veri setini özgün araştırma kapsamı içerisinde yer alan ancak sınırlı düzeyde analiz edilen fail odaklı hizmetler boyutuna analitik olarak yeniden odaklanarak derinlemesine incelemektedir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiş ve analiz sürecinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır (Creswell, 2021; Merriam, 2018).

Katılımcılar

TÜBİTAK projesi kapsamında 7 ilde gerçekleştirilen araştırmanın 4 ilindeki Emniyet personeli, Aile Mahkemesi Hakimleri, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personeli (ŞÖNİM ve sığınmaevi çalışanları) ve Sağlık kurumlarında görev yapan uzmanların görüşleri bu çalışmada kullanılmıştır. Kadına yönelik şiddetle mücadelede aktif rol alan, kurumlar arası koordinasyon süreçlerine hâkim ve şiddet faillerine yönelik uygulamalar hakkında bilgi sahibi 12 uzmanın görüşleri bu çalışmada kullanılmıştır. Böylece bu çok aktörlü yapı, fail odaklı müdahalelerin farklı kurumsal perspektiflerden değerlendirilmesine imkân sağlamıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Bu çalışma, TÜBİTAK 3501 programı tarafından desteklenen bir araştırma projesi kapsamında toplanan verilerin analizi üzerine kuruludur. Araştırma süreci başlamadan önce ilgili kamu kurumlarından gerekli yasal izinler ve etik onay alınmıştır (Onay Kurulu: Türkiye Cumhuriyeti, İstanbul Şehir Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu; Toplantı No: 4/2014; Tarih: 01.09.2014). Tüm katılımcılar araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında önceden bilgilendirilmiş, katılımın gönüllülük esasına dayandığı açıkça ifade edilmiş ve sözlü bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Katılımcıların tamamı 18 yaş üzerindedir ve çalışma, Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

Veriler, katılımcıların görev yaptıkları kurumlarda gerçekleştirilen ve ortalama 90–120 dakika süren yüz yüze derinlemesine görüşmeler aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler şiddet faillerine yönelik hizmetlere ilişkin kurumsal yaklaşımlar, uygulama pratikleri, kurumlar arası iş birliği süreçleri ve yapısal sorun alanları tematik olarak analiz edilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu çalışmanın önemli sınırlılıklarından biri, kullanılan veri setinin 2015-2017 yılları arasında toplanmış olmasıdır. Bu durum, bulguların güncel uygulamaları tam olarak yansıtamama olasılığını beraberinde getirebilir. Bununla birlikte, analiz sürecinde elde edilen bulgular, güncel ulusal politika belgeleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Özellikle Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Dördüncü (2021-2025) ve Beşinci (2026-2030) Ulusal Eylem Planlarında, şiddet faillerine yönelik müdahale süreçlerinin etkinliğinin artırılması, sağlık ve psikososyal hizmetlerin güçlendirilmesi ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik benzer yapısal sorun alanlarının devam ettiği görülmektedir. Bu durum, veri setinin ait olduğu dönemde tespit edilen hizmet sunumuna ilişkin sorunların kurumsal düzeyde sürdüğünü ve güncelliğini koruduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, her ne kadar veri toplama dönemi geçmiş yıllara ait olsa da bulguların güncel politika tartışmalarıyla örtüşmesi, çalışmanın analitik geçerliliğini ve güncelliğini desteklemektedir.

Araştırma Bulguları ve Tartışma

Tablo: 1. Kurumlara ve Mesleki Rollere Göre Katılımcıların Dağılımı

Kurum	Mesleki Rol	Katılımcı Sayısı
ŞÖNİM	Sosyal Hizmet Uzmanı ve Psikolog	3
Aile Mahkemesi	Hâkim	3
Polis Merkezi	Polis	3

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

Kamu Hastaneleri İl Sağlık Müdürlüğü	Hemşire ve Psikolog	3
---	---------------------	---

Katılımcıların kurumsal ve mesleki dağılımı incelendiğinde, çalışmanın kadına yönelik şiddetle mücadelede fail odaklı müdahaleleri çok aktörlü ve çok düzeyli bir yönetim perspektifiyle ele aldığı görülmektedir. ŞÖNİM, adli sistem, kolluk kuvvetleri ve sağlık kurumlarından eşit sayıda (n=3) katılımcının dahil edilmesi, şiddetle mücadele süreçlerinin yalnızca tek bir kurumsal bakış açısıyla değil, farklı müdahale düzeylerinin kesişiminde analiz edilmesine imkân sağlamaktadır. Bu dağılım, özellikle üç açıdan önemlidir: Birincisi, ŞÖNİM uzmanlarının (sosyal hizmet uzmanı ve psikologlar) temsili, çalışmanın mağdur odaklı hizmetlerin ötesine geçerek psikososyal müdahale ve vaka yönetimi süreçlerini değerlendirmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, faille çalışma kapasitesinin mevcut kurumsal yapı içindeki sınırlarını ortaya koymada kritik bir rol oynamaktadır. İkincisi, aile mahkemesi hâkimleri ve polislerin dahil edilmesi, şiddetle mücadelede hukuki yaptırım ve güvenlik boyutunun nasıl işlediğini ve özellikle tedbir kararlarının uygulamadaki karşılığını analiz etmeyi mümkün kılmaktadır. Bu aktörler, çalışmada ortaya çıkan “yasal düzenleme–uygulama boşluğu” temasını doğrudan besleyen temel bilgi kaynaklarını oluşturmaktadır. Üçüncüsü, sağlık sistemi aktörlerinin (hemşire ve psikologlar) varlığı, şiddetin yalnızca hukuki bir mesele olmadığını; aynı zamanda ruh sağlığı, bağımlılık ve tedavi süreçleriyle doğrudan ilişkili çok boyutlu bir sorun olduğunu göstermektedir. Bu durum, çalışmanın fail odaklı müdahalelerin neden yalnızca cezai yaptırımlarla sınırlı kalamayacağını ve çok disiplinli bir yaklaşım gerektirdiğini ortaya koyan bulgularını güçlendirmektedir. Sonuç olarak, katılımcıların kurumsal ve mesleki çeşitliliği, çalışmanın fail odaklı müdahaleleri hem hukuki hem kurumsal hem de psikososyal boyutlarıyla bütüncül bir şekilde analiz etmesine olanak sağlamış; aynı zamanda elde edilen bulguların politika ve uygulama düzeyinde genellenebilirliğini artıran önemli bir güç olarak öne çıkmıştır.

Tematik Analiz

Yargı, kolluk kuvvetleri, sağlık ve sosyal hizmet alanlarında görev yapan uzmanlarla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerin analizi sonucunda, Türkiye’de şiddet faillerine yönelik müdahalelerin sınırlılıklarını ortaya koyan üç temel tema belirlenmiştir: (1) yasal düzenlemeler ile uygulama arasındaki boşluk (2) yapılandırılmış fail müdahale programlarının yokluğu ve (3) şiddetin çok boyutlu doğası karşısında müdahale kapasitesinin yetersizliği.

Tema 1: Yasal Düzenlemeler ile Uygulama Arasındaki Boşluk

Katılımcılar, 6284 sayılı Kanun kapsamında kapsamlı bir yasal çerçeve bulunmasına rağmen, uygulamada özellikle yaptırım, izleme ve denetim mekanizmalarının zayıf kaldığını vurgulamıştır. Tebligat süreçleri ve tedbir kararlarının uygulanabilirliği, sistemin en kırılgan alanları olarak öne çıkmaktadır.

Görüşme gerçekleştirilen aile mahkemesi hâkimlerinden biri bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Şimdi yasada diyor ki! şiddet failinin verilen tedbir kararını reddetmesi nedeni zorlama. Ama reddetmesi diyorsunuz tebligatlara bakarak. Gösterelim usule uygun bir tebligat yapılmış mı bu adama. Şimdi hastane bize yazı gönderiyor. Biz onu çağırdık diyor ama gelmedi. Kargo sağlık kurumuna gönderiyor çıktısını annesine veya komşusuna söylendi diye. Şimdi o tebligatları bizim kabul etmemiz mümkün değil uygulamada. Yasa ne kadar iyi olursa olsun uygulama önemli, bunu uygun anlayabilecek bir kalitede personel lazım” (Hâkim 1).

Bu ifade, hukuki düzenlemelerin yalnızca normatif düzeyde tanımlanmasının yeterli olmadığını; uygulamada bu düzenlemeleri işler kılacak idari kapasite, personel niteliği ve denetim mekanizmalarının kritik önem taşıdığını göstermektedir. Nitekim tebligat süreçlerindeki usul eksiklikleri, tedbir kararlarının hukuki geçerliliğini zayıflatmakta ve failin sorumluluktan kaçınmasına imkân tanımaktadır.

Kolluk kuvvetleri mevcut sistemin önemli ölçüde gönüllülük esasına dayandığını ve zorlayıcı mekanizmaların sınırlı kaldığını belirtmişlerdir. Özellikle bağımlılık ve ruh sağlığı sorunları gibi yüksek risk faktörleri söz konusu olduğunda, yaptırım eksikliği müdahale süreçlerini işlevsiz hale getirmekte ve şiddetin tekrar etme olasılığını artırmaktadır. Bu durumu karakolda şiddet şikâyetleri ile ilgilenen polis amiri şu şekilde ifade etmiştir:

“(…) Ruhsal sıkıntıları, alkol, uyuşturucu ve psikolojik rahatsızlıkları olanlar için bir yaptırımın olmaması nedeniyle hiçbir şey yapamıyoruz. Maalesef Hakimler bu konuda herhangi bir zorlama kararı vermiyor. Örneğin hâkim kararında zorla götürme, ambulans eşliğinde götürme ya da müracaat şartı verebilir. Hatta tedavi olmayan erkeklere para cezası verilebilir (...) Bizim o kadar çok vakamız var ki... Gitmemiş, hiçbir tedavi yapmamış ve karar gitmiş konu kapanmış...” (Karakol 2).

Bir diğer katılımcı sağlık tedbir kararlarının başarı oranının çok düşük olduğunu ve bunun da nedeninin uygulamadan kaynaklandığını şu sözlerle ifade etmiştir:

“Sağlık tedbirinde ortalama başarı oranı %3’ünde altında. Şiddet uygulayanlar o kadar bilinçli ki farklı adresler veriyor. Ben sizi davet ediyorum tedaviye gelmeniz için. Kamu hastanelerine de bildiriyorum ki tüm hastanelere bildirin. Şahısın tedavisi var, gelecek. Ücretini de ASM karşılayacak, mail yazısı var ya orda, onu da gönderiyorum ben zaten.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

Lakin yanlış adres veriyorlar ya da olayın yaptırım gücü olmadığı için bizi okeyleyip tedavi olmuyorlar.” (Sağlık Hemşire 1)

Benzer biçimde ŞÖNİM çalışanları da zorunluluğun olmamasının önemli bir uygulama boşluğu oluşturduğunu vurgulamaktadırlar. Özellikle de tedavi süreçlerinin gönüllülüğe dayalı olmasının önemli bir sınırlılık oluşturduğunu belirtmektedir. Bu durumu sağlık kurumunda çalışan hemşire şu şekilde anlatmışlardır:

“Tedavi şartları var. Ben tedavi olmak istemeyen hiçbir hastayı tedavi edemem. Denetimli serbestlik bırakır yani (...) Ben hastaysam, beni yasalar, kurumlar rahat bırakmayacak. ‘Gitmek zorundayım’ demeli. Kurumlar da ‘biz bundan sorumluyuz, bu yasalar gereği üzerimize düşen bu. Bunu götüreceğiz, takip edeceğiz’ demeli. Takipsizlik diye bir olayımız var bizim” (Sağlık Hemşire 2).

Bu durum, sağlık sisteminin etik ve hukuki sınırları ile şiddetle mücadele politikalarının gerektirdiği zorlayıcılık arasında bir gerilim alanı bulunduğunu göstermektedir. Failin tedaviye katılımının tamamen bireysel iradeye bırakılması, özellikle yüksek riskli vakalarda mağdurun korunması açısından önemli bir boşluk yaratmaktadır.

Kolluk kuvvetlerinin üzerinde durdukları zorlayıcı hükümlerin olması gerekliliğini ŞÖNİM uzmanları da belirtmiştir. ŞÖNİM’de çalışan sosyal çalışmacı bu duruma şu şekilde öneri getirmiştir:

“Sağlık kuruluşuna şiddet uygulayan kişinin yönlendirilmesi ya da sağlık hizmetinden yararlanması mahkeme kararı ile denilse aslında süreç çok kolay olacak. İşte mahkeme kararını tebliğ edeceksin, sen madde bağımlısı ya da alkol bağımlısı değilsen bile en azından bu testten geçmek zorundasın, hani kişiyi direkt sen bağımlısın, sen testten geçmek zorundasın değil de şiddet yani böyle bir karar var değilsen bile bunu ispatlamak zorundayız denmesi gerekiyor. Mahkeme kararına istinaden ne yasada söyleniyor ne uygulama yönetmeliğinde ne de bizim ŞÖNİM yönetmeliğimizde böyle bir şey söylenmiyor. Eee doğal olarak bazı iller bütün şiddet uygulayanlara davetiye çıkarıyorlar "işte lütfen birimize gelin size öfke kontrolü eğitimleri yapalım şunu yapalım bunu yapalım" diye. Ama kimi ilde diyor ki mesela X il mahkeme kararı olursa ben davetiye çıkarıyorum diyor. Yani bence de mahkeme kararına istinaden davetiye çıkartılması ve çağırılması. Çünkü zaten kişi gelmiyor” (ŞÖNİM Sosyal Hizmet Uzmanı 2).

Bu öneri, mevcut sistemde standartlaştırılmış ve bağlayıcı bir yönlendirme modelinin bulunmadığını ve uygulamanın iller arasında farklılaştığını ortaya koymaktadır. Nitekim bazı illerde tüm faillere davetiye gönderilirken, bazı illerde yalnızca mahkeme kararı olan vakalarla sınırlı kalınması, hizmet sunumunda eşitsizlik ve belirsizlik yaratmaktadır.

Bu temayı güçlendiren bir diğer bulgu, yasal düzenlemelerin uygulanma biçiminin, müdahalenin etkililiğini zayıflatabilecek sonuçlar doğurabildiğini göstermektedir. Sağlık

kurumunda görüşme yapılan bir hemşire, aynı yasal tedbirin farklı uygulama biçimlerinin tamamen zıt sonuçlar üretebildiğine şu sözlerle ifade etmektedir:

“... ama şimdi sağlık tedbiri dendiğinde kolluk gidiyor adamın evine. Kelepçeyi vuruyor hastaneye getiriyor. Hastanedeki herkes ona bakıyor. Kollukla birlikte doktorun odasına giriyor. Bu adam nasıl tedavi olsun? Bu tedaviyi geçtikten sonra iki kat şiddet uyguluyor” (Sağlık Hemşire 3).

Bu ifade, sağlık tedbirlerinin uygulanmasında cezalandırıcı ve damgalayıcı pratiklerin, tedavi edici ve rehabilite edici amaçların önüne geçebildiğini göstermektedir. Katılımcının vurguladığı gibi, zorlayıcı müdahale biçimi yalnızca tedaviye katılımı zorlaştırmakla kalmamakta, aynı zamanda failin öfkesini artırarak şiddetin yeniden üretilmesine yol açabilmektedir. Bu durum, yasal düzenlemelerin öngördüğü müdahale ile sahadaki uygulama pratikleri arasında niteliksel bir uyumsuzluk bulunduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan aynı katılımcı, daha bütüncül ve izlemeye dayalı bir müdahale modelinin gerekliliğine şu sözlerle dikkat çekmektedir:

“Mesela bir yıl takip edilse şiddet tekrarlanıyor mu? Önemli olan kaynak ne? Kaynağı bulalım, tedavi edelim, desteğimizi sağlayalım. Tedaviye mi uymadı? Rehabilitasyon müdahalesine mi uymadı? Devam mı etmedi? Tekrar şiddet mi uyguladı? Bu durumda ŞÖNİM ya da mahkeme kademeli cezayı arttırmalı. Biz cezadan anlıyoruz. Kulağımızı bükmeden insan gibi davranış yapamıyoruz yani. İlla kurallar ve başımızda duran biri olmalı. Kesin hükümler olmalı” (Sağlık Hemşire 3).

Bu yaklaşım, mevcut sistemde eksik olan iki temel unsuru görünür kılmaktadır. Bunlardan birincisi uzun dönemli izleme ve vaka yönetimi mekanizmalarının yokluğu, ikincisi ise müdahalenin kademeli yaptırım ve rehabilitasyon dengesine dayalı olarak yapılandırılmamış olmasıdır. Görüşmecinin şiddet faillerine yönelik tedbir kararlarında yasada “kesin hükümler olmalı” vurgusu sistemin yalnızca gönüllülüğe dayalı değil, gerekli durumlarda öngörülebilir ve bağlayıcı kurallarla desteklenmesi gerektiğidir. Dolayısıyla bu bulgu, Türkiye’de şiddet faillerine yönelik müdahalelerde temel sorunun yalnızca yaptırım eksikliği olmadığını; aynı zamanda müdahalenin nasıl uygulandığına ilişkin standartların ve profesyonel yaklaşımların yetersizliği olduğunu göstermektedir. Bu durum, yasal çerçevenin sahada tutarlı, etik ve etkili biçimde uygulanmasını sağlayacak rehberler, standartlar ve çok disiplinli müdahale protokollerinin eksikliğine işaret etmektedir.

Sonuç olarak bu tema, Türkiye’de şiddet faillerine yönelik müdahalelerde temel sorunun yasal düzenleme eksikliğinden ziyade bu düzenlemelerin uygulanmasını sağlayacak kurumsal kapasite, zorlayıcı mekanizmalar ve standartlaştırılmış uygulama süreçlerinin yetersizliğiyle bağlantılı yapısını belirgin kılmaktadır. Bu durum, yasal çerçevenin pratikte etkili bir müdahale

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

aracına dönüşemediğini ve fail odaklı politikaların sahada karşılık bulmasını sınırladığını ortaya koymaktadır.

Tema 2: Yapılandırılmış Fail Müdahale Programlarının Yokluğu

Türkiye’de şiddet faillerine özgü, standartlaştırılmış ve uzun süreli müdahale programları araştırmanın yapıldığı 2015-2017 yılları arasında da oluşturulmamıştı. 2026 yılına gelindiğinde de şiddet fail programlarının hala oluşturulmadığını söylemek mümkündür. Şu ana kadar uygulanan mevcut uygulamaların da çoğunlukla kısa süreli eğitimler ve yönlendirmelerle sınırlı kaldığı ifade edilebilir. Görüşme yapılan sağlık kurumunda çalışan bir psikolog bu ihtiyacı şu şekilde dile getirmiştir:

“(…) Yani 6284 kapsamında hakimler karar vermiş olabilirler, ama denetimli serbestlik uyguladığı ya da önleyici karar aldığı şahsa bir sığınma yeri ya da evi gibi düşünebiliriz bunu. Adamı rehabilite edecek bir merkez oluşturulmalı. Adamı bu merkeze alsak, kadını da zaten ŞÖNİM uzman psikologlarımız eşliğinde rehabilite ediyor. Böyle ciddi sorunlu aileleri bir yıl takip etsek. Ama maalesef kaynaklar kısıtlı” (Sağlık Hemşire 1).

Görüşülen aile mahkemesi hakimlerinden biri de uzaklaştırma tedbir kararından ziyade psikososyal müdahale programlarına yönlendirilmesi gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir: “Uzaklaştırmadan başka tedbirler uygulanabilir, iki taraf aile danışmanları var bunlara yönlendirilebilir” (Aile Mahkemesi Hâkimi 3).

ŞÖNİM personeli mevcut kapasiteyi şu sözlerle değerlendirmiştir:

“(…) kendi çapımızda şiddet uygulayanla görüşmeyi deniyoruz ama çok başarılı değiliz. çünkü bu iş daha çok profesyonellik istiyor, eğitim istiyor. Çalışan personelimizin öfke kontrolü konusunda eğitimleri yok. Hâkim şiddet uygulayanın buna ihtiyacı olduğunu düşündüğünde, bununla ilgili özel merkezler olmalı oradan randevu alıp hizmet alabilmeliler. Sonra da faturasını getirecek bakanlık bütçesinden ödemesi yapılacak. Maalesef biz daha şiddet uygulayanla çalışmayı başaramıyoruz, çünkü ne şiddet uygulayanlarımız ne de kurumlarımız buna hazır değiller” (ŞÖNİM Psikolog 1).

Faile çalışmanın kurumsal olarak tanımlanmış bir görev olmasına rağmen, uygulamada bu alanın uzmanlaşmış bilgi, eğitim ve profesyonel altyapı eksikliği nedeniyle etkin biçimde yürütülemediğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bu durum, Türkiye’de fail odaklı müdahalelerin kurumsal düzeyde henüz profesyonelleşmemiş ve standartlaşmamış olduğunu göstermektedir. Nitekim uluslararası uygulamalarda, fail müdahale programlarının genellikle belirli standartlar çerçevesinde, uzun süreli ve yapılandırılmış biçimde yürütüldüğü görülmektedir. Örneğin, İngiltere’de uygulanan Aile İçi Şiddet Faillerine Yönelik Müdahale

Programları (DAPP) ve Daha Sağlıklı İlişkiler Kurma Programı (BBR) programları, bilişsel-davranışçı terapi ve toplumsal cinsiyet temelli yaklaşımları birleştiren, haftalar süren grup çalışmaları ve bireysel danışmanlık süreçlerini içermektedir. Benzer şekilde Almanya’da fail programları, yargı, polis ve sosyal hizmetler arasında kurumsallaşmış iş birliği mekanizmalarıyla yürütülmekte ve standartlaştırılmış müdahale çerçeveleri içerisinde uygulanmaktadır. Bu programların ortak özelliği, fail davranışını dönüştürmeye yönelik uzun süreli, denetimli ve çok aktörlü müdahale süreçleri içermesidir. Buna karşılık Türkiye’deki mevcut uygulamalar, katılımcı ifadelerinde de görüldüğü üzere, bu tür sistematik ve sürdürülebilir müdahale modellerinden önemli ölçüde uzak kalmaktadır. Nitekim ŞÖNİM’de görev yapan bir başka sosyal çalışmacı failin kontrol altına alınmasına yönelik yapılandırılmış modellerin eksikliğine şu ifadelerle dikkat çekmiştir:

“Yasada şiddet uyguluyorsa niye oradan kaçırıyor ki. Alsınlar, adama sınırlı bir hayat sunsunlar. Çünkü bana gelen kadının giriş saati belli, yemek saati belli, yatış saati belli bunu adama yapsınlar o uygulamış şiddeti. Adam dışarıda yaptığının bile farkında değil” (ŞÖNİM Sosyal Çalışmacı 1).

Bu ifade aslında şu an ki mevcut sistemin failin davranışlarını dönüştürmek yerine yalnızca mağduru korumaya odaklandığını ve failin davranışları üzerinde sistematik bir denetim ve dönüşüm mekanizması kurulamadığını bize göstermektedir. Özellikle görüşmecinin failin “yaptığının farkında olmaması” vurgusu, müdahalelerin yalnızca hukuki değil, aynı zamanda bilişsel ve psikososyal boyutları da içermesi gerektiğine işaret etmektedir.

Benzer biçimde mevcut müdahale sisteminin failin bireysel risk profili, psikolojik durumu ve ihtiyaçlarını dikkate almadan işlediğini ve bu nedenle bireyselleştirilmiş müdahale modellerinden uzak kalındığı sıklıkla dile getirilmiştir. Özellikle de kolluk ayağında uygulamada psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarının faille çalışma sürecine sistematik olarak dahil edilmemesi, müdahalelerin yüzeysel kalmasına ve davranış değişiminin sağlanamamasına yol açmaktadır. Oysa uluslararası literatürde, etkili fail müdahalelerinin ancak bireyselleştirilmiş, risk odaklı ve çok bileşenli programlar aracılığıyla mümkün olabileceği vurgulanmaktadır. Bu durumu kollukta görevli polis memuru şu şekilde ifade etmiştir:

“Şimdi ŞÖNİM’e kadını götürüyoruz. Kadın bir doktor kontrolünde ifadesi alınıyor. Ama erkeğin ifadesi alınırken yanında herhangi bir psikolog yok. Şimdi polis psikolog değil ifade verirken ne şekilde durduğunu biz bilemeyiz. Aslında şiddet uygulayan kişinin psikolojik bir sorunu var mı bunun da anlaşılması gerekir. Biz ifade alırken onu anlayamayız. Psikologlar oturmasından kalkmasından ağız hareketlerinden o insanın nasıl bir psikoloji durumunda olduğunu görür. Kadını koruyalım da kadına şiddet uygulayan kişinin de psikolojik yönden herhangi bir desteğe ihtiyacı var mı yok mu onun tespit edelim ve destek sunalım. Bir yere kadar uzaklaştırırız. Yani siz bu şiddet

uygulayıcısına yönelik bir hizmet sunamadığınız sürece devam eder bu edecektir de”
(Karakol 3).

Tema 3: Şiddetin Çok Boyutlu Doğası ve Müdahale Kapasitesinin Yetersizliği

Katılımcılar şiddetin yalnızca hukuki bir ihlal olarak ele alınamayacağını; madde bağımlılığı, ruh sağlığı sorunları, işsizlik ve sosyal çevre gibi çok katmanlı risk faktörleriyle iç içe geçmiş karmaşık bir yapı sergilediğini vurgulamaktadır. Bu durum, mevcut müdahale mekanizmalarının şiddetin altında yatan nedenleri hedef almada yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. ŞÖNİM çalışanı bu durumu şu şekilde ifade etmektedir:

“...Gençlerin madde kullanımı, bununla birlikte işsizlik en fazla gözlemlediklerim. Bir de ruh sağlığı problemi. Çözemiyorsunuz bu durumu...” (ŞÖNİM Sosyal Hizmet Uzmanı 1).

Yine aile mahkemesi hâkimi madde kullanımının yaygınlığına ve takibine ilişkin şu tespitte bulunmuştur:

“...şimdi bunların uygulaması çok zor. Bize şeyler geliyor, mesela burada çok fazla özellikle uyuşturucu. Çok yaygın burada. Gelen her şeyden üç tanesi uyuşturucudur. Çok fazla madde bağımlısı var burada. Bilmiyorum onları ne kadar şekilde takip edebiliyorlar” (Hâkim 2).

Bu ifade şiddetin yalnızca bireysel bir davranış değil, aynı zamanda sosyal öğrenme süreçleri ve yapısal risk faktörleriyle beslenen bir olgu olduğunu göstermektedir. Özellikle madde bağımlılığı ve ruh sağlığı sorunlarının tedavi edilmemesi, şiddetin süreklilik kazanmasına ve “öğrenilmiş” bir davranış kalıbına dönüşmesine yol açmaktadır.

Kolluk kuvvetleri ise bağımlılığın sürekliliğine ve çevresel etkisine dikkat çekmektedir:

“Benim gözlemediğim kadarıyla uyuşturucunun tedavisin tek çözümü şahsın kendisidir. Bu şahsı 1 yıl da yatırsan hastaneye 2 yıl da yatırsan da dışarı çıktığında yine elinde uyuşturucu. Annesinden babasından önce o arkadaşlarını görmeye gidiyor. Cezaevinde kullanıyor muydu? Hayır ama ulaşacağı ilk imkânda da ulaşıyor” (Karakol 1).

Bağımlılık temelli şiddet vakalarında yalnızca geçici uzaklaştırma veya kısa süreli tedavi müdahaleleri yeterli olmamaktadır. Bireyin sosyal çevresi ve yaşam koşullarıyla birlikte ele alınması gerekliliği söz konusudur. Özellikle şiddet failinin yeniden aynı sosyal ağlara dönmesi, müdahalenin sürdürülebilirliğini zayıflatmakta ve şiddet riskinin devam etmesine neden olabilmektedir.

Görüşmelerde şiddet failinin yalnızca mekânsal olarak uzaklaştırılmasına odaklanıldığı ve şiddet failinin barınma, tedavi ve rehabilitasyon ihtiyaçlarının karşılamadığı dile

getirilmiştir. Bu durum da şiddetin kesintiye uğramak yerine yeniden üretildiği bir döngüsel yapıyı ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda mağdurun sosyal ve ekonomik bağımlılık ilişkileri nedeniyle bu döngüyü kırmakta zorlandığı da anlaşılmaktadır. Sağlık kurumunda çalışan psikolog şiddetin döngüsel yapısını şu şekilde anlatmıştır:

“Mesela şiddet uygulayan madde bağımlısı, kronik şizofreni veya bağımlılık hastalığı var. Adama önleyici ya da koruyucu tedbir kararı verilmiş. Adam bu kararlar evden uzaklaştırılıyor. Denetimli serbestliğe alınmış. Kadın ne olursa olsun eşini istiyor mahkemede, iyileşsin gelsin diyor. Erkek de evden uzaklaştırılıyor lakin gidecek yer yok. Sen uzaklaştırdın bu adamı evden, ceza verdin. Ancak eve niye giriyor. Adam geliyor eve kadın almak zorunda kalıyor, neden? Eve geliyor çünkü kadını taciz ediyor, sağa sola rencide ediyor, bağırıyor çağırıyor; kadın mecbur kalıyor eve alıyor. Üç beş belki ışıltılı sözden davranıştan sonra bir dayak daha yiyor. Bu bir döngü şeklinde devam ediyor” (Sağlık Hemşire 1).

Bir diğer görüşmeci ise şiddetin yalnızca bireysel tercih ya da kontrol sorunu olarak değil, aynı zamanda biyolojik, psikolojik ve sosyal etkenlerin kesişiminde ortaya çıkan bir olgu olarak değerlendirilmesi gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“...Kadın dayak yiyor. Kocasını madde bağımlısı. Tedbir kararı var ama şahıs ortada fır fır geziyor. Bir de “kadın kim bilir ne yaptı” deniyor ya orada kilitleniyorum. Ya adam hasta, hasta yani. Maddeden dolayı beyin yapısı, davranışları bozulmuş. Bunun sen aşkına mı inanabilirsin? Sevgisine mi inanabilirsin? Eşliğine mi inanabilirsin? Gelir getirici haline mi inanabilirsin? Adam normal bir insan değil ki. Düzgün çalışıp düzgün bir para getirebilirsin bu eve. Yani toplum olarak herkesin eğitilmesi gerekiyor...” (Sağlık Hemşire 2).

Bu ifade ile ayrıca toplumsal algıların ve normların da bu süreci yeniden üretebildiği vurgulanmaktadır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma bulguları, kadına yönelik şiddetin yalnızca bireysel sapma ya da davranışsal sorunlar üzerinden açıklanamayacağını; aksine ataerkil toplumsal yapı, toplumsal cinsiyet rolleri ve egemen erkeklik normları tarafından şekillenen bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Görüşmelerde yer alan, erkeğin evden uzaklaştırılmasına rağmen geri dönmesi ve kadının çeşitli baskılar nedeniyle yeniden birlikte yaşamak zorunda kalması gibi anlatılar, şiddetin yalnızca hukuki tedbirlerle kesintiye uğratılmadığını, toplumsal ilişkiler içinde yeniden üretildiğini göstermektedir. Bu durum, ataerkil sistem içinde erkeğe atfedilen kontrol, sahiplik ve otorite rollerinin şiddetin sürekliliğinde belirleyici olduğunu düşündürmektedir. Bu bağlamda, Connell (2019) tarafından kavramsallaştırılan hegemonik erkeklik yaklaşımı, erkekliğin belirli normatif biçimlerinin toplumsal olarak üstün ve meşru kılındığını, bu normların ise güç, kontrol ve otorite üzerinden yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

Bulgular, şiddetin bu hegemonik erkeklik normları içerisinde yalnızca bireysel bir davranış değil, aynı zamanda toplumsal olarak öğrenilen ve yeniden üretilen bir pratik olarak işlediğini göstermektedir. Kadınların ekonomik, sosyal ve duygusal bağımlılık ilişkileri ise bu döngünün kırılmasını güçleştiren önemli bir yapısal unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla elde edilen bulgular, kadına yönelik şiddetle mücadelede yalnızca mağdur odaklı koruma politikalarının yeterli olmadığını; şiddeti üreten toplumsal cinsiyet rejimlerini ve fail davranışlarını hedef alan bütüncül ve dönüştürücü müdahale yaklaşımlarına ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, fail odaklı müdahale programlarının geliştirilmesi, hegemonik erkeklik normlarını dönüştürmeye yönelik psikososyal içeriklerle desteklenmesi ve kurumsal düzeyde sistematik bir yapı içinde uygulanması, şiddetin döngüsel niteliğini kırmada kritik bir rol oynayacaktır. Sonuç olarak, kadına yönelik şiddetle mücadelede etkili ve sürdürülebilir bir politika geliştirebilmek için mağdur koruma hizmetleri ile fail odaklı müdahalelerin birlikte ele alındığı bütüncül bir paradigma değişimine ihtiyaç vardır. Bu değişim, yalnızca bireysel davranışların dönüştürülmesini değil, aynı zamanda şiddeti üreten toplumsal ve yapısal dinamiklerin de dönüştürülmesini gerektirmektedir. Fail odaklı politikaların güçlendirilmesi, bu dönüşümün en kritik bileşenlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Literatürde, müdahale programlarının katılımcıların öğrenme stilleri ve davranış profillerine göre uyarlanması etkililiği artırdığına dair güçlü kanıtlar bulunmasına rağmen, mevcut politika ve uygulama çerçevelerinde standardizasyon ile bireyselleştirme arasında sistematik bir denge kurulmasına yönelik bütüncül bir yaklaşımın geliştirilmemiş olması, şiddet faillerine yönelik müdahale programlarında önemli bir politika boşluğuna işaret etmektedir (Andrews ve Bonta, 2010; Koehler vd., 2013; Cavanaugh ve Gelles, 2005). Bu bağlamda, Türkiye’de geliştirilecek fail odaklı müdahale modellerinin, risk-ihtiyaç-yanıt verme (RNR) yaklaşımını temel alan, standart program bileşenlerini korurken bireyselleştirilmiş müdahale planlarını entegre eden esnek ve çok düzeyli bir politika çerçevesi üzerine inşa edilmesi kritik bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmanın bulguları, Türkiye’de şiddet faillerine yönelik müdahalelerin hukuki düzeyde tanımlanmış olmasına rağmen uygulamada sınırlı kaldığını göstermektedir. Özellikle 6284 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklerin sunduğu çerçeve, teorik olarak fail odaklı rehabilitasyon, tedavi ve danışmanlık hizmetlerine imkân tanımakta; ancak sahadaki uygulamalar bu çerçevenin tutarlı, standartlaştırılmış ve dönüştürücü bir müdahale modeline dönüşmediğini ortaya koymaktadır. İlk olarak, bulgular yasal düzenlemeler ile uygulama

arasındaki boşluğun belirgin olduğunu göstermektedir. Tebligat süreçlerindeki usul sorunları, tedbir kararlarının fiili olarak izlenememesi ve yaptırım eksikliği, fail odaklı hizmetleri normatif bir hüküm olmaktan çıkarıp etkili bir müdahale aracına dönüştürmeyi güçleştirmektedir. Özellikle sağlık tedbirlerinin gönüllülük esasına dayanması ve kurumların takibi birbirine bırakması, yüksek riskli vakalarda mağdur güvenliğini zayıflatmaktadır. Bu bulgu, uluslararası literatürde vurgulanan “uygulama boşluğu (implementation gap)” sorunu ile uyumludur. İkinci olarak, araştırma Türkiye’de fail odaklı müdahalelerin henüz yapılandırılmış bir program modeline dönüşmediğini ortaya koymaktadır. Avrupa ülkelerinde görülen standartlaştırılmış, uzun süreli ve yalnızca şiddet faillerine özgü geliştirilmiş programlarla karşılaştırıldığında, Türkiye’de mevcut uygulamaların daha çok kısa süreli eğitim, danışmanlık ve yönlendirme faaliyetleriyle sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır. Özellikle denetimli serbestlik kapsamında verilen öfke kontrolü, iletişim ve farkındalık eğitimlerinin farklı suç gruplarına yönelik genel içeriklerden oluşması, yakın partner şiddeti faillerinin özgül ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır. Bu durum, fail programlarının standardizasyon ile bireyselleştirme arasındaki dengeyi kuramamasıyla ilişkili uluslararası tartışmaları da desteklemektedir. Üçüncü olarak, bulgular şiddetin çok boyutlu doğasının mevcut müdahale kapasitesini aştığını göstermektedir. Görüşmeciler, madde bağımlılığı, ruh sağlığı sorunları, işsizlik, sosyal izolasyon ve döngüsel şiddet örüntülerinin mevcut sistem içinde yeterince ele alınamadığını belirtmektedir. Bu bulgu, risk-ihtiyaç-yanıt verme (RNR) modelinin önemini güçlendirmektedir. Çünkü tek tip müdahaleler yerine bireyin risk düzeyi, kriminojenik ihtiyaçları, psikososyal durumu ve müdahaleye yanıt verme kapasitesine göre yapılandırılan programların daha etkili olabileceği hem saha bulgularıyla hem de mevcut literatürle desteklenmektedir.

Bu çalışmada kullanılan 2015-2017 dönemine ait verilerin güncelliği, 2026-2030 V. Ulusal Eylem Planı ile yapılan politika üçgenlemesi aracılığıyla yeniden değerlendirildiğinde, elde edilen bulguların güncelliğini koruduğu görülmektedir. Nitekim eylem planında faillerin muayene ve tedavi süreçlerinin güçlendirilmesi, psikososyal müdahale modellerinin geliştirilmesi, denetimli serbestlik programlarının yeniden yapılandırılması ve izleme mekanizmalarının kurulması gibi hedeflerin yer alması, bu çalışmada tespit edilen yapısal sorunların kurumsal düzeyde hâlen devam ettiğini göstermektedir. Bu durum, kadına yönelik şiddetle mücadelenin yalnızca mağdur koruma odaklı bir çerçeve ile sürdürülemeyeceğini; fail odaklı müdahalelerin daha güçlü, standartlaştırılmış ve çok disiplinli bir yapıya kavuşturulmasının zorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, fail odaklı hizmetlerin

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

yokluğu ya da sınırlılığı, mağdur odaklı politikaların etkililiğini de dolaylı biçimde zayıflatmaktadır. Dolayısıyla faille çalışma, tali bir alan olarak değil, şiddetin tekrarını önlemeye yönelik stratejik bir müdahale eksenini olarak ele alınmalıdır. 2026-2030 Ulusal Eylem Planı bu yönde önemli bir politika iradesi ortaya koymakla birlikte, bu iradenin somut ve etkili sonuçlara dönüşebilmesi; yalnızca mevzuat düzenlemeleriyle değil, aynı zamanda standartların belirlenmesi, uzmanlaşmış birimlerin kurulması, denetimli serbestlik ve ŞÖNİM süreçlerinin yeniden yapılandırılması, izleme ve değerlendirme mekanizmalarının güçlendirilmesi ve kurumlar arası veri paylaşımının etkinleştirilmesi ile mümkün olacaktır. Özellikle kadın güvenliği hizmetleriyle entegre biçimde yürütülen ve mağdur güvenliğini merkeze alan müdahale modellerinin, İngiltere örneğinde olduğu gibi Türkiye’de de ŞÖNİM koordinasyonunda; denetimli serbestlik birimleri, sağlık sistemi (özellikle ruh sağlığı ve bağımlılık hizmetleri) ve sosyal hizmet mekanizmalarıyla eşgüdüm içinde yapılandırılması, fail ve mağdura yönelik hizmetlerin eş zamanlı ve bütüncül biçimde sunulmasını sağlayacaktır. Bu tür bir entegrasyon, yalnızca mevcut şiddet vakalarının yönetimini değil, aynı zamanda yeniden şiddet riskinin azaltılmasını ve şiddetin döngüsel yeniden üretiminin kırılmasını mümkün kılacak bir müdahale kapasitesi sunmaktadır. Özetle bu çalışma 2015-2017 yılları arasında toplanan nitel verilere dayanmakla birlikte, veri setinin zamansal niteliği yalnızca bir sınırlılık olarak değerlendirilmemelidir. Bu doğrultuda çalışma, veriyi betimleyici bir çerçevede sunmanın ötesine geçerek, toplumsal cinsiyet rejimleri, ataerkil yapılar ve müdahale sistemleri bağlamında teorik olarak yeniden yorumlayan bir analiz yaklaşımı benimsemektedir. Bu yaklaşım, elde edilen bulguların kadına yönelik şiddetle mücadelede tespit edilen yapısal ve kurumsal sorunların zaman içinde ortadan kalkmadığını, aksine büyük ölçüde devam ettiğini ortaya koymaktadır. Nitekim güncel politika belgeleri -özellikle 2026-2030 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı-da fail odaklı müdahalelerin yetersizliği, kurumsal kapasite eksiklikleri ve uygulama süreçlerindeki aksaklıkların sürdüğüne işaret etmektedir. Bu durum, çalışmanın bulgularının yalnızca geçmişe ait bir durumu yansıtmadığını, aksine güncel politika ve uygulama alanlarıyla güçlü bir süreklilik ilişkisi içinde olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelede sürdürülebilir ve etkili bir dönüşüm için mağdur odaklı hizmetler ile fail odaklı müdahalelerin birbirini tamamlayan iki temel politika eksenini olarak birlikte ele alınması gerekmektedir. Fail odaklı politikaların güçlendirilmesi, yalnızca mevcut mağduriyetlerin azaltılmasına değil, aynı zamanda yeni mağduriyetlerin ortaya çıkmasının önlenmesine de katkı sunacaktır. Bu nedenle, fail odaklı

müdahalelerin kurumsal olarak güçlendirilmesi, Türkiye’de şiddetle mücadele politikalarının geleceği açısından stratejik ve ertelenemez bir öncelik olarak değerlendirilmelidir.

EXTENDED ABSTRACT

Violence against women is not merely a source of individual victimization but a multidimensional structural problem affecting family life, social order, public health, and gender equality. Despite considerable efforts by international organizations, governments, and academic communities, the prevalence of violence against women-particularly intimate partner violence (IPV)-remains high. According to World Health Organization data, a significant proportion of women experience physical and/or sexual violence by an intimate partner during their lifetime. This persistence indicates that policies focusing solely on victim protection and support are insufficient for achieving sustainable prevention.

The recurrence of violence-evident in victims returning to abusive partners, perpetrators repeating patterns of violence across relationships, and high rates of reoffending-suggests that intervention systems must move beyond addressing outcomes and instead target the underlying actors and processes that produce violence. In this context, this study highlights a relatively neglected dimension in the field: perpetrator-focused policies and services. Specifically, it examines how perpetrator-oriented interventions operate in Türkiye, identifies institutional and structural challenges, and discusses the need for strengthening such policies.

The literature on perpetrator intervention programs demonstrates a notable evolution in theoretical approaches and practices. Early interventions, emerging in the late 1970s, were shaped by feminist movements and conceptualized male violence as a product of patriarchal social structures. The Duluth Model, one of the most influential frameworks, defined violence as a mechanism of power and control and structured psycho-educational interventions around gender inequality. In later years, cognitive-behavioral therapy (CBT)-based approaches became prominent, focusing on modifying cognitive distortions, improving emotional regulation, and enhancing communication skills. More recently, integrative models incorporating trauma-informed approaches, acceptance and commitment therapy, motivational interviewing, and substance abuse treatment have gained attention.

However, the effectiveness of perpetrator intervention programs remains contested. Meta-analytical studies indicate that while these programs may produce small but statistically significant effects, their overall impact is often limited by issues related to program design, implementation, and adaptation to diverse perpetrator profiles. Standardized approaches fail to

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu: Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

---

address the heterogeneity of perpetrators and their varying risk levels and needs. Consequently, frameworks such as the Risk-Need-Responsivity (RNR) model, which emphasize tailoring interventions to individuals' risk levels and criminogenic needs, are increasingly recognized as more effective. Additionally, the literature highlights the importance of developing differentiated interventions for specific groups, including individuals with substance abuse problems or mental health conditions.

Methodologically, this study adopts a qualitative research design based on data collected within a TÜBİTAK-funded project conducted between 2015 and 2017. The original research aimed to examine the ŞÖNİM model and inter-institutional cooperation processes in combating violence against women in Türkiye. In the present study, the same dataset is analyzed with a specific focus on perpetrator-oriented services and institutional perspectives. Ethical approvals and institutional permissions were obtained prior to data collection, and all participants provided informed consent. The dataset consists of in-depth interviews with professionals from multiple institutional domains, including law enforcement, family courts, social services (ŞÖNİM), and healthcare. This multi-actor structure allows for a comprehensive analysis of perpetrator interventions from legal, institutional, and service delivery perspectives. The data were analyzed using thematic analysis to identify recurring patterns and structural challenges.

The findings reveal three main areas of concern. First, there is a significant gap between legal regulations and their implementation. Although Law No. 6284 provides a legal basis for perpetrator-oriented measures, including treatment and rehabilitation, these provisions remain weakly enforced in practice. Procedural deficiencies, lack of systematic follow-up, regional inconsistencies, and the predominance of voluntary participation reduce the effectiveness of these measures. The findings suggest that the primary issue lies not in the absence of legislation but in insufficient institutional capacity and lack of enforceable mechanisms.

Second, the study identifies the absence of structured and standardized perpetrator intervention programs in Türkiye. Both during the data collection period and in the current context, long-term, evidence-based, and specialized programs comparable to those in many European countries remain underdeveloped. Existing practices are largely limited to short-term training, counseling, and precautionary measures. In particular, probation-based programs tend to rely on generic modules such as anger management and communication skills, which are not specifically tailored to IPV perpetrators. This lack of specialization limits the effectiveness and

transformative potential of interventions. Participants emphasized the need for specialized rehabilitation centers, long-term monitoring systems, and interdisciplinary collaboration.

Third, the findings highlight the inadequacy of current interventions in addressing the multidimensional nature of violence. Participants emphasized that violence is shaped by interacting factors such as substance abuse, mental health issues, unemployment, and social environment. In particular, untreated substance abuse and mental health conditions contribute to the persistence of violent behavior. Removing perpetrators from the home without providing rehabilitation and support often fails to prevent recurrence and may even contribute to the continuation of the cycle of violence. A key contribution of the study is its use of policy triangulation, comparing empirical findings with the 2026-2030 National Action Plan on Combating Violence Against Women in Türkiye. This comparison shows that the structural problems identified in the dataset remain relevant and are recognized at the policy level. The Action Plan highlights the need to strengthen psychosocial interventions, improve probation programs, and establish monitoring and evaluation mechanisms. This alignment enhances the contemporary relevance and analytical strength of the study.

In conclusion, while victim protection remains essential, it is insufficient for sustainable violence prevention. Strengthening perpetrator-focused interventions should be considered a critical policy priority. Developing structured, evidence-based programs, integrating RNR principles, and improving institutional coordination are essential steps toward an effective intervention framework. Such an approach has the potential not only to reduce current victimization but also to prevent future violence by addressing its underlying causes.

KAYNAKÇA

- Abramsky, T., Watts, C. H., Garcia-Moreno, C., Devries, K., Kiss, L., Ellsberg, M., Jansen, H. A. F. M., ve Heise, L. (2011). What factors are associated with recent intimate partner violence? Findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence. *BMC Public Health*, 11:109. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-11-109>
- Akoensi, T. D., Koehler, J. A., Lösel, F., ve Humphreys, D. K. (2013). Domestic violence perpetrator programs in Europe, part II: A systematic review of the state of evidence. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 57(10), 1206-1225. <https://doi.org/10.1177/0306624X12468110>
- Alican Şen, A. (2018b). Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumlar arası işbirliği süreci ve 6284 sayılı yasanın uygulanabilirliği. *Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi*, 11(22), 141-161. <https://doi.org/10.12981/motif.452>
- Alican Şen, A. (2018c). *Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede ŞÖNİM modeli ve paydaşlar arası işbirliği süreci*. TÜBİTAK.
- Alican Şen, A., ve Şen, B. (2018a). 6284 sayılı yasa kapsamında şiddet failine yönelik tedbir kararlarının kurumlar ve aktörler odağından analizi. *Loji*, 1(2), 60-83.
- Andrews, D. A., ve Bonta, J. (2010). *The psychology of criminal conduct* (5th ed.). LexisNexis.
- Arias, E., Arce, R., ve Vilariño, M. (2013). Batterer intervention programmes: A meta-analytic review of effectiveness. *Psychosocial Intervention*, 22(2), 153-160. <https://doi.org/10.5093/in2013a18>
- Babcock, J. C., Armenti, N. A., Cannon, C. E. B., Lauve-Moon, K., Buttell, F., Ferreira, R., Cantos, A., Hamel, J., Kelly, D. R., Jordan, C., Lehmann, P., Leisring, P., Murphy, C., O'Leary, K. D., Bannon, S. M., Salis, K. L., ve Solano, I. (2016). Domestic violence perpetrator programs: A proposal for evidence-based standards in the United States. *Partner Abuse*, 7(4), 355-460. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.7.4.355>
- Babcock, J. C., Green, C. E., ve Robie, C. (2004). Does batterers' treatment work? A meta-analytic review of domestic violence treatment. *Clinical Psychology Review*, 23(8), 1023-1053.
- Bates, E. (2020). Walking on egg shells: A qualitative examination of men's experiences of intimate partner violence. *Psychology of Men ve Masculinities*, 21(1), 13-24. <https://doi.org/10.1037/men0000203>
- Bates, E. A., Graham-Kevan, N., Bolam, L. T., ve Thornton, A. J. V. (2017). A review of domestic violence perpetrator programs in the United Kingdom. *Partner Abuse*, 8(1), 3-46.
- Bennett, L. W., ve Vincent, N. (2001). Standards for batterer programs: A formative evaluation of the Illinois protocol. *Journal of Aggression, Maltreatment ve Trauma*, 5, 181-197. https://doi.org/10.1300/J146v05n02_11
- Bundesarbeitsgemeinschaft Täterarbeit Häusliche Gewalt e.V. (2026). <https://www.bag-taeterarbeit.de/ueber-uns/> (Erişim: 08.03.2026).
- Butters, R. P., Droubay, B. A., Seawright, J. L., Tollefson, D. R., Lundahl, B., ve Whitaker, L. (2021). Intimate partner violence perpetrator treatment: Tailoring interventions to

- individual needs. *Clinical Social Work Journal*, 49(3), 391-404. <https://doi.org/10.1007/s10615-020-00763-y>
- Cavanaugh, M. M., ve Gelles, R. J. (2005). The utility of male domestic violence offender typologies: New directions for research, policy, and practice. *Journal of Interpersonal Violence*, 20(2), 155-166. <https://doi.org/10.1177/0886260504268763>
- Connell, R. W. (2019). *Erkeklikler* (N. Konukçu, Çev.). Phoenix Yayınevi.
- Creswell, J. W. (2021). *Karma yöntem araştırmalarına giriş* (3. baskı; M. Sözbilir, Çev.). Pegem Akademi.
- Cunha, O. S., ve Gonçalves, R. A. (2015). Efficacy assessment of an intervention program with batterers. *Small Group Research*, 46(4), 455-482.
- Cunha, O., Pedrosa, J., Silva Pereira, B., Caridade, S., de Castro Rodrigues, A., ve Braga, T. (2024). Intervention program dropout among perpetrators of intimate partner violence: A meta-analysis of correlated variables. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(4), 2735-2751. <https://doi.org/10.1177/15248380231224036>
- Cunha, O., Silva, A., Cruz, A. R., de Castro Rodrigues, A., Braga, T., ve Gonçalves, R. A. (2023). Dropout among perpetrators of intimate partner violence attending an intervention program. *Psychology, Crime & Law*, 29(6), 634-652. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2022.2030337>
- Cunha, O., ve Gonçalves, R. A. (2014). The current practices of intervention with batterers. *Revista Psiquiatria Clínica*, 41(2), 40-48. <https://doi.org/10.1590/0101-60830000000008>
- Çakır, H. (2020). Kadına yönelik şiddetin kavramsal incelemesi: Yozgat örneği. *İmgelem*, 4(6), 41-62. <https://izlik.org/JA66MP29JK>
- Davis, R. C., Taylor, B. G., ve Maxwell, C. D. (2000). *Does batterer treatment reduce violence? A randomized experiment in Brooklyn: Executive summary included* (Document No. 180772; Award No. 94-IJ-CX-0047). U.S. Department of Justice, National Institute of Justice. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVPUB-J-PURL-gpo11394/pdf/GOVPUB-J-PURL-gpo11394.pdf>
- Davis, R. C., ve Taylor, B. G. (2008). Does batterer treatment reduce violence? *Women ve Criminal Justice*, 10(2), 69-93. https://doi.org/10.1300/J012v10n02_05
- Department for Correctional Services. (2025). *Domestic and family violence intervention programs in South Australia*. Government of South Australia. <https://www.corrections.sa.gov.au/Rehabilitation-education-and-work/rehabilitation/rehabilitation-programs>
- Dutton, D. G., ve Corvo, K. (2007). The Duluth model: A data-impervious paradigm and a failed strategy. *Aggression and Violent Behavior*, 12(6), 658-667. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2007.03.002>
- Easton, C. J., ve Crane, C. A. (2016). Interventions to reduce intimate partner violence perpetration among people with substance use disorders. *International Review of Psychiatry*, 28, 533-543. <https://doi.org/10.1080/09540261.2016.1227307>
- Feder, L., ve Wilson, D. B. (2005). A meta-analytic review of court-mandated batterer intervention programs. *Journal of Experimental Criminology*, 1, 239-262. <https://doi.org/10.1007/s11292-005-1179-0>

- Feder, L., Wilson, D. B., ve Austin, S. (2008). Court-mandated interventions for individuals convicted of domestic violence. *Campbell Systematic Reviews*, 4(1), 1-109. <https://doi.org/10.4073/csr.2008.12>
- Gondolf, E. W. (2012). *Batterer intervention systems: Issues, outcomes, and recommendations*. SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781452229263>
- Green, C. (2009). Engaging men in preventing male violence: A vital part of the strategy. In *Conference of chairpersons and members of parliamentary bodies dealing with gender equality* (2–4 December 2008, Geneva). Inter-Parliamentary Union. http://archive.ipu.org/PDF/publications/vaw_en.pdf (Erişim: 07.11.2025).
- GREVIO (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence). (2017). *Baseline evaluation report on legislative and other measures giving effect to the provisions of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention): Turkey*. Council of Europe. <https://rm.coe.int/grevio-report-turkey/1680759619> (Erişim: 15.11.2025).
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması 2014*. Elma Teknik Basım.
- Heise, L. L. ve Kotsadam, A. (2015). Cross-national and multilevel correlates of partner violence: An analysis of data from population-based surveys. *BMC Public Health*, 3(6), e332–e340.
- Jewkes, R., Flood, M., ve Lang, J. (2015). From work with men and boys to changes of social norms and reduction of inequities in gender relations. *The Lancet*, 385(9977), 1580-1589. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61683-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61683-4)
- Koehler, J. A., Lösel, F., Akoensi, T. D. ve Humphreys, D. K. (2013). A systematic review and meta-analysis on the effects of young offender treatment programs in Europe. *Journal of Experimental Criminology*, 9(1), 19-43. <https://doi.org/10.1007/s11292-012-9159-7>
- KSGM. (2021). *Kadına yönelik şiddetle mücadele IV. Ulusal eylem planı (2021-2025)*.
- KSGM. (2025). *Kadına yönelik şiddetle mücadele V. Ulusal eylem planı (2026-2030)*.
- Lilley-Walker, S.-J., Hester, M., ve Turner, W. (2018). Evaluation of European domestic violence perpetrator programmes. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(4), 868-884. <https://doi.org/10.1177/0306624X16673853>
- Machado, A., Sousa, C., ve Cunha, O. (2024). Bidirectional violence in intimate relationships: A systematic review. *Trauma, Violence & Abuse*, 25(2), 1680-1694. <https://doi.org/10.1177/15248380231193440>
- Mackay, J. L., Bowen, E., Walker, K., ve O’Doherty, L. (2018). Risk factors for female perpetrators of intimate partner violence within criminal justice settings: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 41, 128-146. <https://dx.doi.org/10.1016/j.avb.2018.06.004>
- Manomano, T., Mutsikiwa, E., ve Dubus, N. (Ed.). (2026). *Using women's economic empowerment to combat intimate partner violence* (1. baskı). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003659532>
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Messing, J. T., Ward-Lasher, A., Thaller, J., ve Bagwell-Gray, M. E. (2015). The state of intimate partner violence intervention: Progress and continuing challenges. *Social Work*, 60, 305-313. <https://doi.org/10.1093/sw/swv027>
- Organization for Security and Co-operation in Europe. (2022). *Mapping of programmes for perpetrators of domestic violence in Central Asia*. <https://projects.osce.org/sites/default/files/f/documents/f/8/576324.pdf>
- Pinto e Silva, T., Cunha, O., ve Caridade, S. (2023). Motivational interview techniques and the effectiveness of intervention programs with perpetrators of intimate partner violence: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(4), 2691-2710. <https://doi.org/10.1177/15248380221111472>
- Ramsoomar, L., Gibbs, A., Chirwa, E. D., Dunkle, K., ve Jewkes, R. (2023). Pooled analysis of the association between mental health and violence against women. *BMJ Open*, 13, e063730. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2022-063730>
- Ramsoomar, L., Gibbs, A., Chirwa, E. D., Dunkle, K., ve Jewkes, R. (2021). Pooled analysis of the association between alcohol use and violence against women: Evidence from four violence prevention studies in Africa. *BMJ Open*, 11(7), e049282. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-049282>
- Sousa, M., Andrade, J., de Castro Rodrigues, A., Caridade, S., ve Cunha, O. (2024). The Effectiveness of Intervention Programs for Perpetrators of Intimate Partner Violence with Substance Abuse and/or Mental Disorders: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(5), 4188-4203. <https://doi.org/10.1177/15248380241270063>
- Stubbs, A., ve Szoek, C. (2022). The effect of intimate partner violence on the physical health and health-related behaviors of women: A systematic review of the literature. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(4), 1157-1172. <https://doi.org/10.1177/1524838020985541>
- T.C. Resmî Gazete. (2016, 17 Mart). *Şiddet önleme ve izleme merkezleri hakkında yönetmelik* (Sayı: 29656).
- Travers, Á., McDonagh, T., Cunningham, T., Armour, C., ve Hansen, M. (2021). The effectiveness of interventions to prevent recidivism in perpetrators of intimate partner violence: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 84, 101974. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2021.101974>
- Türkiye Cumhuriyeti. (2012). *6284 sayılı ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun*.
- Türkiye Cumhuriyeti. (2013). *6284 sayılı kanunun uygulama yönetmeliği*.
- UK Government. (2023, 10 Şubat). *Standards for domestic abuse perpetrator interventions (accessible)*. GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/publications/standards-for-domestic-abuse-perpetrator-interventions/standards-for-domestic-abuse-perpetrator-interventions-accessible>
- UN. (2015). Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. <https://docs.un.org/en/A/RES/70/1> (Erişim: 12.01.2026).
- Voith, L. A., Logan-Greene, P., ve Bender, A. E. (2020). A paradigm shift in batterer intervention programming: A need to address unresolved trauma. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(4), 644-656. <https://doi.org/10.1177/1524838018791268>

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumsal Müdahalenin İhmal Edilen Boyutu:

Şiddet Faillerine Yönelik Politika İhtiyacı

- WAVE (Women Against Violence Europe). (2016). *Kadına yönelik şiddet karşılaştırmalı raporu: İtalya, İspanya ve Türkiye*. https://notus-asr.org/wp-content/uploads/2016/05/WAVE_CR_TR_FINAL_7March2016-2-2.pdf (Erişim: 27.09.2025).
- WAVE, “Prevention of Domestic Violence Against Women European Survey, Good Practice Models Training Programme”, s:15. http://files.wave-network.org/researchreports/Prevention_of_Domestic_Violence_2000.pdf (Erişim: 01.01.2026).
- White Ribbon Campaign. (2014). *Men’s engagement in gender-based violence prevention: A critical review of evaluation approaches*. White Ribbon Campaign. <https://www.whiteribbon.ca/publications?lng=en> (Erişim: 24.10.2025).
- World Health Organization (WHO). (2025). Violence against women prevalence estimates, 2023: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and non-partner sexual violence against women. Geneva: World Health Organization; 2025. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240116962> (Erişim: 05.02.2026).
- World Health Organization. (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women: Executive summary*. World Health Organization.
- World Health Organization. (2024). Violence against women. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women> (Erişim: 20.03.2026).
- Yakeley, J. (2021). Treatment for perpetrators of intimate partner violence: What is the evidence? *Journal of Clinical Psychology*, 77(1), 5-14. <https://doi.org/10.1002/jclp.23287>
- Zarling, A., Bannon, S., ve Berta, M. (2019). Evaluation of acceptance and commitment therapy for domestic violence offenders. *Psychology of Violence*, 9(3), 257-266. <https://doi.org/10.1037/vio0000097>
- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf> (Erişim: 22.09.2025).
- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=17030&mevzuatTur=Kuru mVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5> (Erişim: 02.09.2025).

Makale Bilgileri/Article Information

<i>Etik Beyan:</i>	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan edilir.	<i>Ethical Statement:</i>	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
<i>Çıkar Çatışması:</i>	Çalışmada kişiler veya kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.	<i>Conflict of Interest:</i>	The authors declare that declare no conflict of interest.
<i>Yazar Katkı Beyanı:</i>	Birinci yazarın makaleye katkısı %50, ikinci yazarın makaleye katkısı %50'dir.	<i>Author Contribution Declaration:</i>	The contribution of the first author to the article is 50% and the contribution of the second author to the article is 50%.
<i>Mali Destek:</i>	Çalışma için herhangi bir kurum veya projeden mali destek alınmamıştır.	<i>Financial Support:</i>	The study received no financial support from any institution or project.
<i>Yapay Zekâ Kullanımı:</i>	Bu çalışmada herhangi bir yapay zekâ tabanlı araç veya uygulama kullanılmamıştır.	<i>Use of Artificial Intelligence:</i>	This study did not utilize any artificial intelligence-based tools or applications.
<i>İntihal:</i>	Bu makalede intihal taraması yapılmış ve intihal içermediği teyit edilmiştir. – İntihal.Net	<i>Plagiarism:</i>	This article has been scanned for plagiarism and it has been confirmed that it does not contain plagiarism. – İntihal.Net